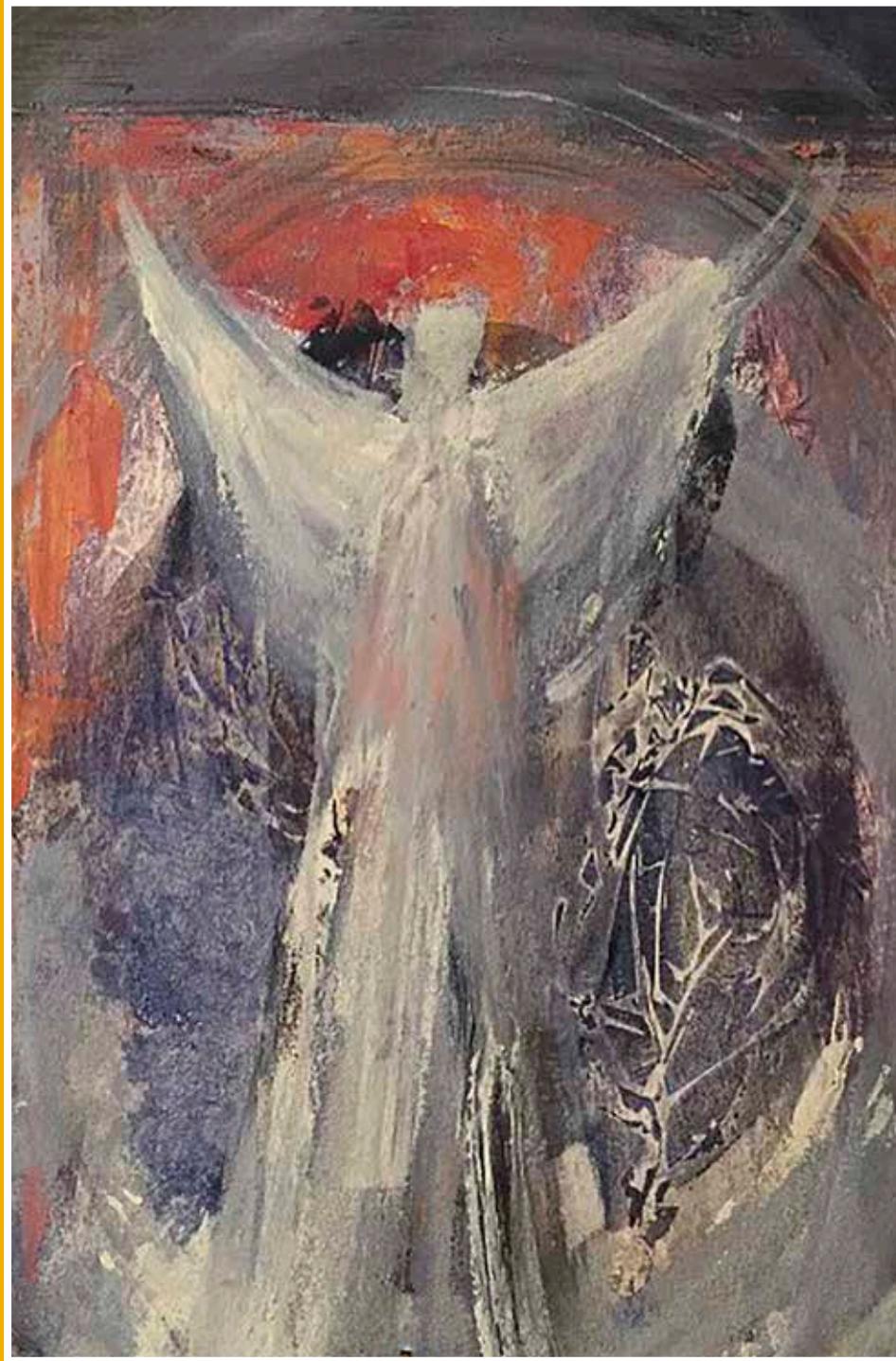

Kyrkjebladet

nr. 2 Kyrkjeblad for Gloppen april 2017 Årgang 47

God påske

Innhold

nr 2

Nytt blad med tema påske?

Påska inneholder mange tema, fra palmesøndagens Hosanna-rop via skjærtorsdags påskelam og Judassvik og gjennom langfredagens lidingsveg der dei som hadde ropa Hosanna, ropa krossfest, krossfest, til Jesu død på krossen og til påskedag med oppreising og oppstode og siger over synda og døden. Vi prøver å bruke ulike synsvinklar på påska frå år til år. I fjor dreia det seg mest om lidninga, medan vi i år har prøvt å legge vekt på tanken om at Jesu oppstode er ein lovnad om at også vi skal stå opp att ein gong. Les kva Grethe og John Elling tenker om det.

Ferieblad

Påska er ferie og fritid, og vi har tenkt at det høver med litt meir av den type stoff som vi kan kalle ”tidtøyte”. La bladet ligge framme, så det er lett å ta til når du kan løyse litt meir av kryssordet, eller de kan hjelpe kvarandre rundt kaffibordet med å finne svar på premiespørsmåla.

Kunst

Gallerikvelden i Vereide palmesondag held fram som før, og her kan du lese om kven som skal stille ut i år. Eg trur det er god grunn til å gå dit, og, for alle som er nyfikne på kunst og lokale kunstnarar. Framsidebildet på dette bladet blir og å sjå på gallerikvelden.

Ikonkunsten synest kanskje ikkje ”lokal” i same forstand. Likevel kan det vere interessant å nemne at bildet som Kari Gåsemøy skriv om denne gongen, er måla av ei som har vakse opp i ei vestlandsbygd og i eit bedehusmiljø, Solrunn Nes frå Norheimsund. Ja, ho var elev på Nordfjord folkehøgskule og hadde kyrkjebladredaktoren som lærar i foto og teikning og keramikk, så det manglar ikkje på lokal tilknyting!

Salmar

Vi brukar plass på eit par salmar denne gongen, ein gammal av Petter Dass og ein heilt nyskriven av Eyvind Skeie. Salmar fungerer best når ein hører dei klinge og ein kan syng med. Likevel tek vi dei med her i si lydlause utgåve og håpar på at einkvan kan tenke som ho gjorde, kjerringa som sat heime og las i salmeboka: - Her er det mykje som skulle ha vore sunge!

Framside

Framsida på denne utgåva av Kyrkjebladet er måleriet «Eg er Oppstoda og Livet», måla av Solveig Thingnes Bø (50x60 cm, akryl).

FOR TANKE OG TRU

Karen Margrete om påske og sommarfugl. Andakt	03
Olaf Sigurd om Jonas, kvalen og plasten. Leiarartikkel	05
Grethe og John Elling skal stå opp att. Tema-artikkel	06
Kari fortel om kunst med eit sjeldant påskemotiv	08
Magne fortel om kunsten på galleriet	10
Harald har blada i minneboka og funne VÅRSOL	12
Asbjørn veit kva Martin Luther trudde om oppstoda	14
Då reformasjonen kom til oss, kom han til Bergen	20
Eyvind Skeie har skrive ein ny salme til Lutherjubileet	22
Asbjørg har klipt ei preike frå Luther-tida	24
Petter Dass skal stå opp att. Salmekommentar ved Oddvar	45
Ragnhild drøftar om det som står i Bibelen er sant	55
Kva kan tala frå kyrkjestatistikken fortelje oss? Kommentrarar	56
Gråt ikkje, Maria. Påskedikt	58
Lillian fortel at Fager kveldsol smiler er hennar salme	59

DETTE VAR VI MED PÅ

Luther-fest i Bergen. Anders og Oddvar var med	16
Misjonsgudsteneste i Breimskyrkja	42
Salmekaffi med solosong, trekkspel og fele i Sandane kyrkje	46
Årsmøte med strategidrøftingar i Gloppen sokn	48
Kyrkjebladfolket festa og feira seg sjølv og meir til	50
Tårnagentane i Breim klatra heilt opp til kyrkjemøkkene	52

FOR OG OM BARN

Minneboka om Vårsol	13
Jesus elskar alle born, også dei som vart måla på Luthers tid	34
Påskekasnask for små	36

TING SKAL SKJE

Tid for konfirmant-jubileum til hausten	04
TRU informerer om framtida og har gode tips	39
Sunnmøre kristelege mannskor kjem til våre kyrkjer i påska	40
Det blir keltisk retreat med gamlebreimsprest Harald	54
Preikelista	62

MEST FOR MORO

Vidars påskemat. Prat og oppskrifter	26
Premiespørsmål	30
Påskekryssord	32
Fargeleggingsside for store	37

Av Karen Margrete Eikenes Mestad

Sommarfuglen

Då eg for mange år sidan var på tur til gamle Veøy kyrkje i Romsdalsfjorden la eg merke til noko eg aldri hadde sett før. På dei gamle korsa som stod på gravene var det på dei aller fleste plassert ein sommarfugl. Etter dette har sommarfuglen blitt eit nydeleg symbol og ei viktig påminning for meg.

Det startar med ein liten larve. Grøn, grå-brun eller kanskje spraglete kravlar den vesle larven rundt nede i graset, eller kanskje er han så heldig at han har funne seg eit kålhovud eller blada på eit plommetre. Larven kravlar rundt og et seg god og mett. Dette er livet. Ja, noko anna liv enn dette kan larven ikkje tenke seg.

Så ein dag pakkar larven seg inn. Innpakka i puppa ser larven død ut. No er livet tilsynelatande over. Men det er berre tilsynelatande. For etter ei tid skjer det noko, og ut av puppa kjem det ein vakker sommarfugl! Den vesle larven har blitt forvandla til ein sommarfugl! Både sommarfuglen og verda har med dette blitt heilt forandra.

Med lette vengeslag kan den vakre sommarfuglen fyke over sommarenga. Livet som sommarfugl er som i ei anna verd. Sommarfuglen har fått eit heilt nytt perspektiv på livet, eit heilt anna oversyn. Alt er så mykje større,

vakrare og mangfaldig, og sommarfuglen kan fyke på oppdagingsferd i den nye verda. Plommetreet larven har budd i, er brått berre eit av mange tre. Og bortanfor der er det ein kåláker, og bortanfor der igjen ...

Vi feirar påske. I påska minnest vi at Jesus frivillig gjekk i døden. Tredje dagen stod han opp igjen.

For at vi skal få leve. For at vi ein dag skal kunne vakne opp til eit nytt liv. Eit liv vi ikkje anar rekkevida av. Eit liv der vi er mykje vakrare enn før, der vi har eit heilt anna overblikk, ja eit heilt anna syn på tilværet. Eit nytt liv der vi, frie frå alt som bind oss, kan fyke lett og uanstrengt av garde utan sorger og plager. Eit liv der alt er berre godt. Vi får tru og håpe på eit liv etter dette.

Jesus sjølv seier det slik i Johannes 11,25:
«Eg er oppstoda og livet. Den som trur på meg, skal leva om han så dør.» Desse orda kan vi både leve og døy på. Dette er ord til trøyst og håp når døden råkar nokon vi er glade i, og dette gir håp i møte med eigen død. «*Jesus oppstod. Så skal vi, halleluja, oppstå til et evig liv. Halleluja*» (nr 207 i Salmeboka).

Dette minner sommarfuglen meg på. Og når eg dør, vil eg at det skal vere ein sommarfugl på gravsteinen min.

6-åringane i Hyen får *Mi kyrkjebok* (2016).**Mi kyrkjebok**

Palmesøndag vert det utdeling av kyrkjebøker til 6-åringar både i Breim og i Sandane kyrkje.

Konfirmantjubileum 2017

For dei av lesarane som alt planlegg kva dei skal gjere til hausten, kan vi opplyse at konfirmantjubilea i år vert på desse datoane: Både i Gloppe (for dei som er konfirmerte i Vereide eller Gimmestad) og Breim sokn er jubilea lagt til helga 30. september/1. oktober. Det vert musikkandakt laurdag kveld både i Breim og Gimmestad. Søndag kl. 11 vert det gudstenester i Vereide og Breim. I Hyen blir feiringa helga etter, med musikkandakt 7. oktober og gudsteneste 8. oktober. Vi ber jubilantar som les dette om å merke seg datoane.

Rekneskap 2016

Kyrkjebladet står på eigne bein. Sjølv om det formelt er sokneråda i Gloppe kommune som er ansvarleg for Kyrkjebladet, treng dei ikkje bruke av eigen økonomi for å få ut bladet. Tala syner eit overskot på kr 1 915,-. Det er jamgoda med eit nulloppgjer og er ei forbetering frå året før, då vi hadde underskot.

Bladpengane auka med ca. kr 17 000,- og annonseinntektene med kr 5 000,-. Vi har ikkje i utsikt å få momskompensasjon i inneverande år, så det er framleis slik at vi treng ein auke i bladpengeinntekta eller i annonseinntektene for å kome i balanse i inneverande år. Det er kanskje på tide å setje opp annonseprisen?

Inntekter	2016	2015
Bladpengar	kr 244 344,-	kr. 227 250,-
Annonseinntekter	kr 42 000,-	kr. 37 000,-
Kulturmidlar	kr 2 000,-	
Mva-kompensasjon	kr 13 507,-	
Renteinntekter	kr 81,-	kr 148,-
Sum	kr 301 932,-	kr 264 398,-

Utgifter	2016	2015
Trykking	kr 153 215,-	kr 147 424,-
Grafisk design	kr 94 086,-	kr 104 110,-
Nordcarrier frakt	kr 7 982,-	kr 4 987,-
Porto	kr 20 118,-	kr 14 626,-
Dropbox	kr 17 226,-	
Diverse utlegg	kr 7 390,-	kr 8 871,-
Sum	kr 300 017,-	kr 280 018,-

	2016	2015
Sum inntekter	kr 301 932,-	kr 264 398,-
Sum utgifter	kr 300 017,-	kr 280 018,-
Resultat	kr 1 915,-	kr -15 620,-

Konsert i Vereide kyrkje

Onsdag 3. mai kl 20 vert det konsert i Vereide kyrkje med vokalkvartetten Consonanz A4 frå Tyskland. Kvartetten har base i Bremen og var her også for nokre år sidan.

Korkonsert i Vereide kyrkje

Korkonsert i Vereide kyrkje, laurdag 20. mai kl. 15.30. Korkonserten er i høve songarstemne.

Av: Olaf Sigurd Gundersen

Jonas, kvalen og plasten

I påskesalmen Solen på himmelen syng vi om kvalen: «Fisken skjøt Jonas av buken på stranden, så skal og jorden de døde te frem.» Petter Dass bruker bildet som eit uttrykk for håp.

Kvalen med buken full av plast står for det motsette. Han gav oss eit bilde på korleis det står til i denne verda nett no. Det vart ein vekkjar. Materialismen har, paradoksalt nok, vorte den verste fienden til vår materielle verd.

Bildet av kvalen rystar oss. Det har vorte meir fokus på miljøet. Kvalen vart ein kjendis. I kvar avis vert det skrive om luft og eksos. Men å realisere tiltak som verkeleg tel, er vanskeleg. Sjølv ikkje tiltak mot plast får ein på plass.

Dersom miljørørla skal få kraft og styrke, trur eg ho meir må ta inn ein åndeleg dimensjon. Elles kan ho framstå som ein religion utan Gud.

I vår tid har glansen frå utopiane tapt seg. Utopiane har blitt omforma og vorte ein høgst oppnåeleg draum om shopping i glitrande varehus, vår tids åndsforletne tempel. I politikken har det pragmatiske teke over. Det billege og små konkrete skritt mot ei betre verd, vert prioriterte framfor unrealistiske visjonar. Miljøet er i forandring. Vi står og ser på og trippar. Vi har mist

truá på store, gode forandringer i verda. Kvardags-mammonistar vil vi vere og er vi.

Valet for menneska synest å bli enklare og enklare: Å ta vare på skaparverket, eller å gå til grunne saman. Vi må tote å snakke om himmelen, om tidene er vonde. Det er naudsynt å halde fram at himmelen er noko gjennomgripande nytt. Berre slik kan håpet verte verna mot banalisering og ha kraft og tiltrekking så det gjev oss mot. Eit håp som gjer motstand, mot naive, politiske lykkerike og utslitne, religiøse talemåtar. Då er det rom for den einskilde sitt håp, uttrykt i poesi og bilde. Det er i det språket krafta og det heilage får form. For den einskilde kan trua på det utrulege vere den største heilagdom og innerste kraftsenter, så vi alt no kan drøyme om himmelen og med vakne sansar for denne jorda innøve framtidia.

Jesu oppstode er uttrykk for det sterkeste håpet for oss og for verda vår.

*Fisken skjøt Jonas av buken på stranden,
så skal og jorden de døde te frem.
Er du, min frelsjer, av graven oppstanden,
skal jeg oppreises og følge deg hjem!
Hvor der er rot, skal der og vokse grener,
frukter og salighet du oss forlener!
Halleluja, halleluja!*

Grethe Reigstad Tennebø vil gjerne ha oppstandelse kring oppstandelsen! - Fleire må få augo opp for kor viktig det er for oss at Jesus døyde og stod opp og vann over døden!

Kristus oppstod, så skal vi

TEKST OG FOTO: ODDVAR ALMENNING

Vi syng det, og vi snakkar om det i dei fleste gravferder. Dei døde skal stå opp att til eit evig liv. Men kva tenkjer vi om det? Kjem det til å skje? Er det skummelt å tenkje på det, eller er det trygt? Vi har teke opp spørsmålet med eit par vaksne menneske som har litt ulike svar, men som kanskje ikkje er så usamde likevel?

John Elling Vereide

- I gravferda til søskenbarnet ditt sa du at han ventar på den siste oppstoda. Slik eg forstod det, snakka du om det at alle døde skal stå

opp att, slik kyrkja lærer. Var det noko du sa fordi den som blei gravlagd trudde det, eller trur du det same sjølv?

- Eg trur at det er slik. Eg kan i alle fall

ikkje påstå at det ikkje er slik. Det er dette vi har lært sidan vi var små, både i kyrkja, på skulen og heime. Men kven veit?

- Jesus sa det vel sjølv?

John Elling Vereide er ikkje i tvil om at det er eit liv etter døden, slik han har lært det frå han var liten.
- Men det er ikkje noko eg snakkar så mykje om, seier han.

- Ja, viss dei menneska som skriv om Jesus, siterte han rett, så! Så det blir spennande å sjå, når vi kjem så langt.

- Du seier at dette blei snakka om heime då du vaks opp. Snakkar du om det i heimen no?

- Det er nok ikkje like naturleg å snakke høgt om dette heime, som det var då eg var liten.

- Kor ofte tenker du på dette?

- Det er ikkje kvar dag! Det er vel helst i samband med gravferd at tankane melder seg. Eg trur mange har det slik.

- Somme vil påstå at det let seg ikkje gjøre at nokon kan stå opp frå grava. Dei er der ikkje lenger, seier dei. Alle molekylane er vaska vekk.

- Men kva med ånda då? Nei, vi kan ikkje forklare eller forstå alt. Men eg reknar med at mennesket er meir enn skinn og bein, og det kan like godt hende at det kjem til å skje, som at det ikkje skal skje. Så som sagt: Det blir spennande å sjå. Det kan hende nokon får seg ei overrasking! Eg trur i alle fall at vi etter døden skal sjå meir og forstå meir enn vi gjer no. Vi kan lese om folk som fornekta eit liv etter døden, men som etter "nær-døden-opplevelingar" har kome på andre tankar og skifta syn.

- Det høyrest ut som tanken på den endelege oppstoda i alle fall ikkje er skremmande?

- Eg er ikkje redd for å døy. Ikkje i det heile teke! Eg trur at om eg fekk beskjed om

at eg hadde berre kort tid igjen å leve, så ville eg ikkje bli skremd. Men det er sjølv sagt lett å seie ne. Eg kan ikkje vite det før det eventuelt skjer. Det hadde vore fint å få døy med skorne på. Å bli liggande hjelpelaus i årevis og leve synest no verre enn å få eit kort dødsleie.

Grethe Reigstad Tennebø

- Eg skal stå opp att!

Grethe Reigstad Tennebø er ikkje i tvil. Ho skal stå opp att til eit evig liv saman med Jesus. Ho set utvitydige ord på det som mange har vanskeleg for å tru eller er forlegne for å snakke om. Å snakke om dette er det mest naturlege, ja, kanskje det mest nødvendige av alt for Grethe.

- Livet er ikkje slutt ved døden. Vi får eit nytt liv. Alle opplever nære dødsfall i familien eller mellom vene. I vår familie miste vi tre nære og kjære på kort tid. Det var far, farmor og ein svoger på 35 år. Vi fekk verkeleg kjenne kor tungt det er å stå ved ei grav. Dette var ikkje så lenge etter at eg blei ein kristen, og ein kunne tenke at no blir trua sett på prøve. Men midt igjennom all sorg og alle tap lyste vona om det evigelivet. Vi kjende og visste at vi skal stå opp att. Vi skal møtast att og kjenne kvarandre.

- Kva slags kroppar trur du vi har då?

- Dette har eg enkle førestillingar om, og

spekulerer lite på slike problemstillingar. Jesus skal gjenopprette alt. Det trur eg og betyr at vi får ein lekam som ikkje har sjukdomar eller slitasjeplager eller aldring å stri med, men at alt er godt. Men vi skal kjenne kvarandre att! Grunnlaget blei lagt då Jesus stod opp frå grava. Det er ei verkeleg hending, og Jesus er den einaste som har gjort det! Han vann over døden og stod opp frå grava, og det er grunnlaget for at vi skal stå opp. Han døydde for oss, og stod opp for at vi skal ha evig liv. I 1. Peters brev 1,3 står det: Lova vere Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i si store miskunn har etterfødd oss til ei levande von ved Jesu Kristi oppstode frå dei døde! Dette trur eg på.

- Er det noko du tenker på ofte, eller er det slikt som du trøystar deg til når du møter sorg?

- Dette tenker eg på heile tida. Kvar dag lever eg med tanken på eit evig liv, det er ei trygg og sikker kjensle, og eg er ikkje plaga av tvil. Slik har det vore sidan eg blei omvend 35 år gammal, og fekk innsjå kva Jesus gjorde for oss, og at det gjeld for meg.

- Du var vel ein kristen før du var 35 år?

- Eg var døypt og konfirmert og visste kva kristendom var på ein måte. Eg kallar det tradisjonskristendom. Det er noko ein reknar med fordi ting har vore slik eller nokon rundt deg har visse tradisjonar. Men eg kjende folk som hadde ei brennande tru, og eg skjønte at dei har noko eg ikkje har. Og eg tenkte: Dette må eg sjekke ut! Eg og vil ha denne overtydinga! Og eg fekk hjelp til å finne Jesus. Eller han fann meg. Kristenlivet er ikkje noko offer! Det er eit rikt liv fullt av innhald og spenning, og det gjev tryggleik og kvile og positiv framtidstru. Eg har min identitet knytt til Jesus, og livet og framtida ligg i hans hender. Og det er det same kva eg skal bli utsett for av vanskar her i livet, vona om det evige livet har eg uansett!

Oppstandelse kring oppstandelsen!

Grethe ønskjer seg meir styr om oppstoda, eller oppstandelse om oppstandelsen, som ho seier. I påska kan vi ikkje vere borte. Då må vi gå til kyrkje og feire oppstoda. Det er ein fest. Påska er den største festen i året. "Påskemorgen slukker sorgen"! (Salmeboka 196). "Jeg har vunnet, Jesus vant, døden oppslukt er til seier"! (Salmeboka 194: Jesus lever, graven brast). Det er sant! Vi må få fleire til å oppleve kva oppstoda betyr. Det er det største som har hendt. Kunne vi berre gjere det slik at fleire fekk denne tanken om at dei som trur, har noko som eg ikkje har, og så sjekke ut Jesus, om han er der, slik vi seier! Vi må lage såpass oppstyr rundt grunnlaget for trua på det evige livet på grunn av Jesus og i lag med Jesus, at fleire oppdagar det.

Kristi nedstiging til dødsriket

TEKST: KARI GÅSEMYR

I dette kunstverket møter vi ein lysande Kristus som hentar Adam og Eva ut or dødsriket. Kristus har mildt andletsuttrykk og vakker kvit kjortel. Han er måla mot ein kvit

boge, eller mandorla, i bakgrunnen, eit symbol på det heilage. Kristus står triumferande på dei knuste portane til dødsriket. Ved sida av portane ser vi knuste låsar og nøklar spreidde

utover. Kristus tek Adam i høgre handa si og Eva i den venstre. Dette fortel oss at dei to, det første menneskeparet, berre kan kome seg ut or dødens fangenskap ved hjelp av

Kristi kraft. Eva har venstre handa si og føtene dekt av kjortelen, teikn på ærefrykt for det heilage. Biletet er forma som eit triptykon. Til venstre står døyparen Johannes og til høgre Abel, begge oppå kvar sin sarkofag. Dei to er og frelse frå døden. Namnet til personane er skrivne inn i måleriet, og Kristus kjenner vi på krossen i glorien. Fargane i omgjevnadene er lysande gult og raudt, ramma rundt motivet i midten er forsynt med bladgull. Det er sterk kontrast mellom lyset frå personane og landskapet rundt dei og mørkret i dødsriket og i bakgrunnen. Vi kan sjå sprekker i fjellet, det fortel at der har vore ristingar i undergrunnen, eller jordskjelv.

Denne typen måleri vert kalla ikon, og det er laga av Solrunn Nes. I dag brukar vi ordet ikon om nær sagt alle slags bilete. Ordet ikon tyder då og bilet. Det ikonet vi presenterer her, har tradisjonar fleire hundre år attende, og det er bygd opp etter strenge reglar.

Personane i biletet er store samanlikna med omgjevnadene. Dei er lange og slanke, har vakkert stiliserte andlet og har blikket retta mot oss. Kleda deira er vakre, med rike foldar og draperingar, har vakre fargar og kontrastar mellom lys og skugge. Eit eige lys strålar ut frå biletet, det reflekterer ikkje ei bestemt lyskjelde. Det omvende perspektivet

ser vi i portane og sarkofagane, dei er smalare framme enn bak. Dei perspektiviske linjene peikar mot oss sjåarane og ikkje mot eit punkt i bakgrunnen slik det er i naturleg perspektiv. Ikon i denne tradisjonen høyrer opprinnleig den ortodokse austkyrkja til. Der er ikonostasar, samlingar av ikon på veggen mot koret, og der er enkeltikon som prydar kyrkjene. I denne samanhengen er ikona heilage.

Hendingane som dette ikonmotivet skildrar, finn vi omtala både i Bibelen og i dei apokryfe skriftene. I Peters første brev er det skrive at evangeliet vart forkjent for dei døde. Dei døde skal høre Guds røyst, heiter det i Johannesevangeliet. Matteus skriv om jordskjelv, graver som opnar seg og om dei døde som stig opp frå dødsriket. I det apokryfe Nikodemusevangeliet er fleire konkrete detaljar skildra. Dette ikonet har vore særleg populært og vart av mange sett på som eit hovudikon for påskefeiringa: Jesus stod opp frå dei døde og han frelse mennesket ut frå dødsriket.

Solrunn Nes sitt ikon er svært forenkla samanlikna med eldre utgåver med same tema. Dei som er gjevne att i den klassiske kunstlitteraturen har eit stort persongalleri og skildrar meir dramatikk. Dei er i samsvar med det apokryfe Nikodemusevangeliet. Kristus si gjerning er den same, Adam og Eva er med. Kongane David og Salomo med både krone og glorie, fleire profetar frå Det gamle testamentet, romerske soldatar og fleire. Og så er der englar, både kring Kristus og i dødsriket. Nokre ikon skildrar englar i dødsriket i ferd med å maltraktere små djevlar med hakke og spade.

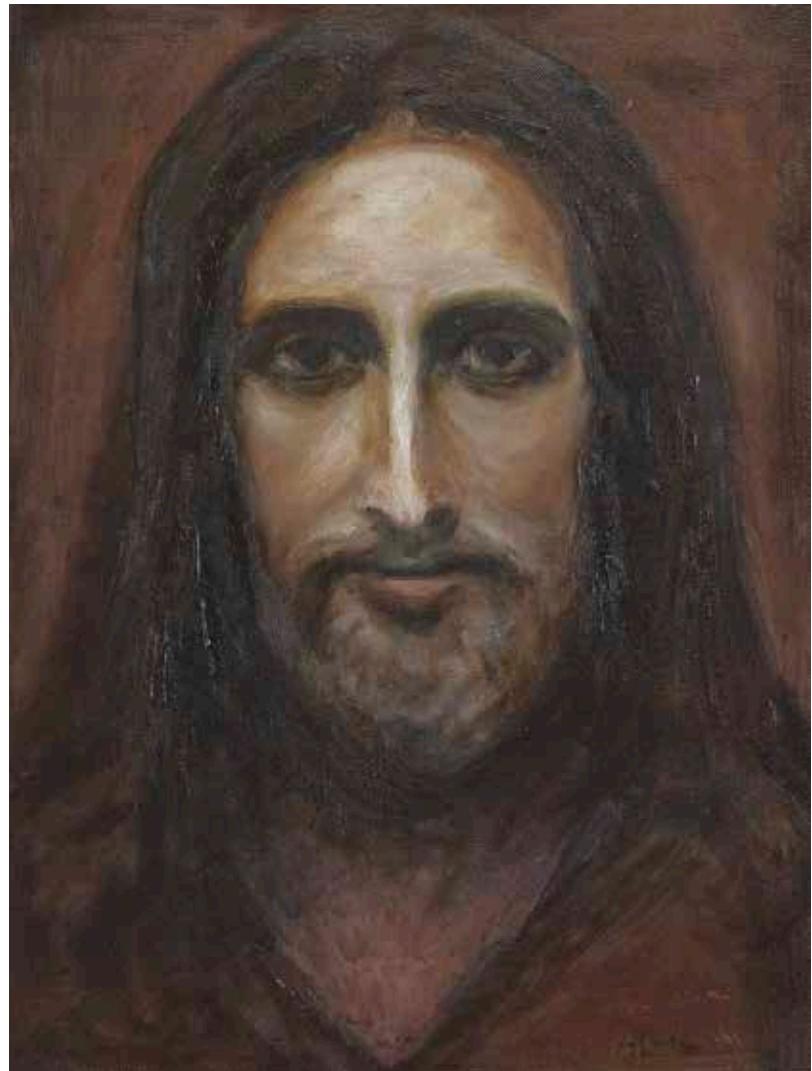
Ved sida av at ikona skal ha ei rett biletoppbygging, er det krevjande reint teknisk å lage ikon. Mange kloster har verkstader med opplæring i ikonkunsten og stor produksjon. Det er i russiske område dei har hatt den største aktiviteten dei siste hundreåra. Men interessa har auka og breidd seg vidare.

Her til lands har vi fått mange ikonmålarar, det vert arrangert kurs og det er aukande marknad for desse bileta. Dei vert meir brukt i heimar enn i kyrkjer og offentlege bygg.

Solrunn Nes er produktiv, ikona hennar held høg kvalitet og ho underviser i kunsten. Mange av oss fekk oppleve henne og ikona på dei to utstillingane ho har hatt i Vereidskyrkja. Ikonet vi gjev att her, er med i ei av bøkene hennar, Mysteriets formspråk. Den boka er komen i fleire opplag.

Lise Elvebakk «Sveve i frø»
45x55 cm, olje

Asbjørn Eikenæs «Jesus Kristus»
30x40 cm, olje

Han er oppstanden

**Palmesøndag opnar fire kunstnarar
frå Nordfjord påskutstilling i Vereide kyrkje.
Utstillinga vil stå påska gjennom.**

TEKST: Magne Kristiansen

Palmesøndag kveld opnar fire kunstnarar frå Nordfjord påskeutstilling i Vereide kyrkje. Utstillinga vil stå påska gjennom. Her vil Asbjørn Eikenæs frå Nordfjordeid, Lise Elvebakk frå Sandane, Solveig Thingnes Kandal frå Kandal og Magne V. Kristiansen frå Fjelli i Stryn stille ut måleri i blant anna akryl og olje. Dei har vore i eit slags kunstnarkollegium i ein del år no og møtest ganske jamleg for gjensidig inspirasjon og tilbakemelding i arbeidet. Også fleire er eller har vore med i gruppa, litt av og på.

Sjølværde. Når vi spør kva kunstnarleg utdanning dei har, ristar dei alle avkretande på hovudet. Dei er utdanna lærarar med unnatak av Lise som har fagbrev som møbel-snikkar. Solveig hadde påskutstilling i 2014, medan Magne hadde ei utstilling for nokre år sidan før det i kyrkja. Motiva har stor variasjon frå natur, by, menneske og religiøse/symbolske tema.

– Men de har inga formell kunst-

utdanning, så de har vel eigentleg ikkje lov å kalle dykk kunstnarar?

–Ja, det er rett, det er ganske strenge formelle krav til å verte kalla kunstnar, seier Magne som har hoppa litt ut og inn av lærarjobbar dei siste åra. Nett no er han «kunstnar» på heiltid, han er såkalla sjølværld, men har ofte sakna ei solid kunstutdanning.

Handverk, komposisjon og idé. Kunsten, seier han, må vise til dyktig handverk, men handverket må disiplinerast inn i ein komposisjon og formelle prinsipp. Så spørst det om visjonen og ideen berre er overflatiske tankar i vinden, eller om ein evnar å sjå bakom den synlege røynda til den åndelege verda.

Når ein då ikkje fekk høve til utdanning, måtte ein ta penslane i si eiga hand og rake med seg det ein kunne få gjennom kurs, bøker og ikkje minst øving og etter øving, seier Magne. Eit av kunstnarkriteria er t.d. å kome inn på Vestlandsutstillinga. Den som prøver å kome med der, prøver seg på eit nålauge.

Magne V. Kristiansen «Sjå der Guds Lam som ber verda si synd»
65x90 cm, olje

Solveig T. Kandal «Utan tittel»
90x120 cm, akryl

**Påske er meir enn pusekattar og marsipan.
Den er eit stort drama i himmel og på jord.**

MAGNE KRISTIANSEN

Solveig og Magne prøvde seg med ein søknad i 2015.

Ulike uttrykk. –Korleis vil du beskrive din stil og uttrykk, Magne?

–Stilen er kanskje ein slags impresjonistisk naturalisme? Dessverre er kapasiteten ofte for liten til å måle bileta i felt, ein må ha støtte i fotos og det er sjølv sagt ei snare. Men eg legg vekt på det autentiske, prøver å unngå det kitschaktige og stereotype og sjølv sagt. Solveig er kanskje den som er mest «intuitiv» i uttrykket, men det virkar likevel som ho har full kontroll på dei strøka ho «klattar» ned.

–Eg legg merkje til at du har auga dine like ofte på modellen som på lerretet?

–Ja, eg likar å skrubbe fargane på, det kan hende det ser tilfeldig ut, men eg har eit nokså klårt bilet inni meg når eg målar og må inn i meg sjølv for å formidle modellen sitt indre liv. Vi som følgjer ho i arbeidet veit at ho sjeldan er i tvil kvar ho vil setje linja, sjeldan bommar ho på valoren og fargen.

Idear. –Idé? Og symbol? Asbjørn

smaker på stikkordet. Han nyttar ofte symbol i bileta sine som har eit kristent tema. Han er oppteken av både den åndelege og synlege røyndomen. –Ja, det er heilt korrekt, eg syslar ofte med kristne symbol. Han fortel om ein retreat han var på i sommar på Lia gård der han gjekk inn i ein hage med ei tom grav og der det var ei mengd sommarfuglar.

–Sommarfuglen er jo eit gammalt symbol for den kristne oppstoda?

–Ja, først klekkas ei lita larve som ser både pjusk og forkomen ut, så går ho over i puppestadiet og «døyr», men står opp att til den store forvandlinga, ein openberring av venleik og fargar når den fullt utvikla sommarfuglen flyg mellom blomane.

Lise fortel om eit av bileta ho har på utstilling som heiter "Sveve i frø".

–Det var då ein pussig tittel, seier Solveig. –Stedottera mi gav meg ein bukett til bursdagen med villblomar frå hagen, og der var sveve med. Eg sette dei pent i ein glasvase og vi før

på tur. Etter ei veke kom vi heim, og

buketten såg slik ut! Dei gule svevene hadde blitt til dunete frø som no låg som eit mjukt teppe på bordet. Det gav ein spesiell inspirasjon til måleriet, eit slags augneblinksbilete, seier ho med ettertanke.

Eit evig tema. Solveig er kan hende den som dristar seg djupast ned i den mørke sjela. Det hører med til kunstnarinnet å tote smørje også mørkret utover lerretet, både i konkret og overført tyding.

–Mange av andleta dine vitnar jo om at du er nokså uredd å fronte dette litt skumle i menneskesinnet, likevel er det som du tek oss attende til lyset og håpet?

–Ja, det er viktig for meg å få fram lyset i Kristi andlet, at i Han har vi håp og glede!

Asbjørn bed om ordet til slutt.

–Du, Magne er jo mest kjend for dine havbilete og skjønne naturskildringar. Denne gongen har du ein litt annan vri som du ikkje stiller ut så ofte?

–Ja, det er jo mennesket som

er det store tema heilt frå første holebuarane krota magisk kunst på holeveggene. I mai i fjor var nokon av oss i New York, der tok eg ein del bilete på Times Square. Vi gikk der i menneskemengda som ein stor mørk masse, over oss flimra den forførende reklamen, fasadar som strebar mot himmelen. Her omsetjast kapital, her produserast nyhende. Her tømmast sjela for innhald og vi veit at dette glaserte hovmodet aldri vil føre oss til himmelen, uansett kor flinke vi blir.

–Og krusifikset du har plassert i menneskemengda? –Ja, den store gata som er Guds veg ned til menneska. Han som forsona verda med seg på krossen. På eit vis heng han der som ein krossfest, på den andre sida er det Han som held heile denne splitta verda saman så ho ikkje raknar.

Men, han er klår på ein ting: Er Kristus ikkje stått opp er vi framleis i våre synder.

«Og når vårsol i bakkane blenkte»

TILRETTELAGT AV HARALD ASKE

Aprilnummeret av Kyrkjebladet frå 1983 hadde Eliin Djupvik vore på besøk hos Petra Klungrehaug og Magny Ravnestad og fått seg ein prat om «Vårsol», eit yngreslag eller barneforeining i Åsen på Sandane.

Vårsol – strålar som varmar i panna – vekkjer sansane or dvalen. Du opplever våren.
«Vårsol» – strålar som varmar i barnehjarte. Du opplever den åndelege våren.

Petra Klungrehaug er ein av leiarane i yngresgruppa «Vårsol». – Korleis opplever du våren, Petra? – Ja, no skulle eg gjerne vore diktar. Det er så vanskeleg å finne ord for alt det som då strøymer på. Det er som det kriblar i heile skrotten når eg ser dei første spirane og kjennen vårsola i andletet. Eg trur at dei litt tilårskomne føtene har vanskar med å utføre det som eg har mest lyst til – hoppe og sprette. Det har alltid vore slik, og det vert verre med åra. Eg har så lyst til å springe rett inn i himmelen og takke vår Herre opp i handa for alle hans daglege under som vi har rett framfor augo våre: liv som sprett frå svart mold, vedunderlege vakre blomar like ved snökanten. Fuglesong, dyreleik og gode lukter. Heile Kyrkjebladet fullt kunne eg skrive om Guds gode gåver!

Kvifor skulle ein då ikkje vere glad og takksam? Og så sola då! Kvart år kjem ho att til same tid og skapar liv og vokster. Då tenkjer eg på Skaparen. Og på livet – barn, ungdom, manndom og alderdom. Vert litt alvorsam og høgtideleg, men det er ei god kjensle når ein ser den allmektige visdomen som har lagt alt så vel til rette. Så tenkjer eg på barnearbeid og ungdomsarbeid – såtid i sinn og tanke med åndeleg vokster. Vårarbeid, ja, fuskar du med det, så vert vel hausten heller skral. – Å kalle eit yngreslag for «Vårsol», er fint. Vi ynskjer at dette laget skal ha same

verknad på veksande born som sola på nye spirar om våren. Men i naturen kjem spirane berre om våren, medan borna veks og utviklar seg heile året, så dei treng «Vårsol» om vinteren og. Vårt ansvar vert då å så det reine såkornet som vi finn i Guds ord, og så det rikeleg slik at ikkje ugraset slepp til i det opne Barnesinnet. Jesus er «sola», og det er Han som gjev voksteren. Det er så godt og sytalaust å vite det. Elles ville arbeidet vere til fanyttes.

sjølv vere små solstrålar, særleg for dei fem adoptivborna dei sender pengar til.

Når eg spør om våren betyr noko for dei, kjem svara som perler på ei snor: Varme, lys, fargar, kvitveisbukettar, fuglesong, sykkelttrim, hoppestrikk, båttur! Og dei ser fram til sommaren med leksefri og ferieturar. Vårsola bringar glede til borna også. Magny Ravnestad, den andre leiaaren i laget, formar sine tankar i dikt:

Og vårsola renn i aust

Ho skin på dei snøkledde tindar. Det glitrar som diamantar så det flimrar.
Iskrystallane græt så tårene renn. Elvane vert til sølvband, og mot dalen det ber hen.

Dei skogkledde lier får brudesløret på. Fuglane strevar med reira sine, store og små.
Det vaknar til liv over hei og dal. Det er vårsola som gyller vår jordiske sal.

Ja, mangt kunne nemnast av dette store som Gud i sitt mektige skaparverk gjorde.
Men, likevel, det største av alt på denne jord, er barnet han gav oss med både far og mor.

Berre her, i barneauga, uskyldig, reint og mildt, får vi sjå inn i evigheita djupt, men stilt. Det er barnet vi ser på i lys av vårsolglans. Det er her ein lyt starte med kjærleiken Hans.

La oss derfor nøre under barnehjartet sin oftertrong. Då vert du sjølv fylt av velsigning og gledesong. Då får ein røyne eit ord så sant og kjært – «det er betre å gje enn å få» - det har ein i livet lært.

Dette er livets vårsolglans når du i glede og tru får vere med og spreie lys til dei som enno i mørke må bu.

Framme frå v. Lene Ytredal, Elise Berg, Karen Margrete Netland, Olin Frøyset. Bak frå v. Reidun Seim, Margrete Hervik, Anne Helen Skeistrand, Inger Haldis Aske, Laila Vangberg.

Ni jenter er samla i stova hennar i dag.

– Kvifor går de på yngreslag? – Det er så kjekt å høyre om Jesus, lyder det fleirstemt. – Og så får vi lære oss å lese i Bibelen, seier Reidun. Inger Haldis tykkjer det er spennande med konkurransar, og Margrete som er ivrig oppteken med strikkepinnar, set pris på alt dei får lage. No held dei på med å strikke lappar som skal setjast saman til eit stort teppe. Elles får dei teikne, bake, lage dekorasjonar m.m. Og at dei alle likar kosen med nysteikte sveler, er det ingen tvil om. Mange er òg modige til å oppstre med song, musikk eller opplesing. Inntrykket er at dei har det kjekt, og dei kan

Guds omsorg

Barneside frå 1983

VED BORGHILD LOTHE

Vesle Marie kom frå Mageroya i Finnmark til Nordfjord ein dag i april. Ho var fire år og hadde aldri opplevt våren med krokus og snøklokker. Bestemora hadde fortalt om dette underet når blomane tyt ut av svarte molda og står og lyser i vårsola. Aldri ser vi Guds allmakt klårare, sa bestemora. Og sjå berre på småfuglane som byggjer reir oppunder takskjegget. Dei har ikkje pengar å kjøpe seg mat for, men Gud Fader i himmelen gjer det slik at dei får alt dei treng til levemåten, sjølv når snøen ligg høg om vinteren.

Det er jo Gud som har skapt alle ting. Også menneska. Og han har laga det slik at det er nok av alle ting som vi skal hjelpe oss med. Berre vi steller fint med det Gud har laga og deler med kvarandre. Men det er mange menneske som kavar og strevar for å få mest

mogeleg til seg sjølv. Dei har ikkje glede av å dele med dei som har lite, og derfor er det mange rundt om i verda som svelt. Det er mange som ikkje veit at der er ein Gud som er glad i oss og som gjerne vil hjelpe oss når vi bed han om det.

Gamle Johan var ein av dei som hadde heller lite av alle ting. Men han hadde ei urokkeleg tru på at han var eit Guds barn og at Gud ville hjelpe han frå dag til dag.

Han arbeidde dagleg med å lage korger av tre med selar på ryggen. Han fekk pengar for dei til mat, men det vart lite til noko anna. Kleda vart etter kvart lurvete. Johan snakka med Gud om det. Vi kallar det å be, men Johan snakka med Gud som om han sat i stova i lag med han. «Du ser at eg ikkje kan fare på stormøte til helga i desse kleda. Eg vil jo òg

så gjerne gå fram på møtet og fortelje alle kor god Gud er imot meg.»

I tillit til at Gud ville ordne dette, stod Johan opp søndags morgen, stelte seg og tok bylan sin med litt mat i og reiste med båten. På første stoppestad kom ei kone som nyss hadde mist mannen, om bord med ei eske med ein dress, skjorte og sko. «Ja, der var endåtil sokkar», sa han Johan då han fortalte dette. Kona hadde blitt minna av Gud om å gje klede til Johan. Og ho var lydig og gjekk.

Det strålende andletet til Johan, der han bøygde kne attmed taukveilen på båtdekket og takka Gud for gåva, vart nok eit gledeleg minne for ho. I Bibelen står det: «Bed, så skal de få!»

The Museum of Biblical Art in Dallas bestillte eit veggmåleri av Kristi oppstode av kunstnaren Ron DiCianni.

Uventa glede

TEKST: ASBJØRN GJENGEDAL

Aha ei grav å gå til kan lindre sorg og sakn. Sørgande menneske går til gravene som dei alltid har gjort. Slik gjekk òg nokre kvinner til Jesu grav i grålysninga ein søndagsmorgen. Dei ville balsamere liket og såleis vise han den siste ære. Men ingenting blei som venta ved den grava: «*Kvífor leitar de etter den levande mellom dei døde? Han er ikkje her. Han har stått opp.*» Engelens ord snudde opp ned på alt dei hadde venta ved grava. Før påskedagen var over, hadde fleire namngjevne augnevitne

sett Jesus, oppstått i eit nytt og annleis liv. Deira fortviling blei vend til jublende glede. Tjue år seinare skreiv Paulus: «*Så synte han seg for meir enn fem hundre sysken på ein gong. Dei fleste av dei lever enno, men nokre har sovna inn.*»

Kan vi tru at Jesus verkeleg stod opp frå dei døde? Mange vil ikkje eingong bry seg om spørsmålet. Jesus er død som alle andre, og vi er ferdige med han. La oss no endeleg legge Jesus død!

Men enno er her nokre som hører på augnevitna, undrande, spørjande: Tenk om Jesus verkeleg stod opp frå grava, og lever slik dei opplevde han påskedag og i dagane som følgde? Tenk om hans død og oppstode er sjølv den store, glade sanninga som kastar lys over dette forunderlegelivet? Og kva betyr det så for meg og alle andre?

Eg har prøvt å høre på augnevitna frå eg var barn i gamle dagar og til eg no er godt vaksen i vår moderne tid. Samstundes følgjer

eg med i dei gjennomgripande forandringane i verda kring meg. Eg ser kor folk dyrkar kroppen. Og som folk flest er eg redd for helsa, både mi eiga og helsa til dei eg er glad i. Men om helsevesenet blir stadig betre, kjem døden stadig nærrare. Det likar vi ikkje å snakke om. Likevel skulle vi gjøre det, og høyre kva augnevitna fortel om Jesus. Dei var barn av si tid. Men dei var fyrst og fremst menneske som du og eg. Det som var viktig for dei, er det same for oss. Livet handlar eigenleg om kjærleik, og dei lærte av Jesus kva kjærleik er. Men han som elskar som ingen andre, blei teken frå dei og pint i hel på ein kross. Jesus var død og borte som alle andre døde, trudde dei. Men då dei trudde at alt varapt, skjedde det som ingen hadde venta: Jesus stod lys levande mellom dei! Jesus lever! Det forandra alt.

Trass i all motstand med tankar og våpen begynte trua på Jesus å forandre verda. Og forandringa held fram der folk opnar seg for gladmeldinga om Jesus og livskrafta i hans ord. No snakkar folk om Jesus Kristus kringom i heile verda. Og vi er millionar som trur på han. Vi trur at i og med Jesus har Gud gripe inn for å berge oss frå undergangen og gje oss liv i tid og æve.

Eg vil halde fram å høyre på dei som fortel at Jesus lever. For dei er truverdige augnevitne. Og eg vil halde fram å ta imot livet som orda om Jesus ber med seg. Det er ord som løysar meg frå skuld og skam og set meg fri. Det er ord som gjev livet meinung og retning. Og glede! Visst er det enno så mykje eg ikkje forstår. Og døden er den siste fienden. For meg som for alle andre. Men Jesus døydde

for oss alle og opna veg for oss inn i det nye, fullkomne livet som han lever. Berre i tiltru til Jesus går eg døden trygt i møte.

For fem hundre år sidan sette Luther i gang ei forandring som enno pregar vårt liv meir enn vi sjølv er klar over. Han var fyrst og fremst opptekten av å peike på den krossfeste og oppstadne Kristus som vårt einaste håp i liv og død. På Luthers tid var folk redde for død, djevelskap og helvete. I vår tid er det gjerne andre grunnar til at folk blir redde. Men løysinga er den same for alle menneske til alle tider: Fest blikket på Jesus! «*For Kristus er ikkje anna enn reint liv... Dermed har du fred i hjartet, og kan døy roleg med Kristus og i Kristus, som det står i Openberringsboka: «Sæle er dei som dør i Herren Kristus.»*

(Luther: «Ei preike om det å førebu seg til å døy»)

Salmekveld fredag med smekkfull domkyrkje. Ei rekke kor var i aksjon. Her ser vi kantorar frå heile bispedømet som laga sitt eige kor, mellom andre to glopparar. Anders Rinde nr. 3 frå venstre og Kjetil Almenning nr. 3 frå høgre. Foto: Jens Meyer

Lutherfest i Bergen

Tekst: Anders Rinde

ein lang periode var Bergen Norges hovudstad og største by, og samtidig ein viktig by i hansatida. Det tyske innslaget i byen var stort, og kontakten med Tyskland gjorde at protestantiske idear kom tidleg, og først, til Bergen. Derfor er Bergen utpeika til norsk representant i eit nettverk av 68 europeiske byar (R2017). Bergen kommune, Bergen domkirkes menighet, Bergen kyrklege fellesråd og Bjørgvin bispedømmeråd har saman etablert «Reformasjonsbyen Bergen 2017».

I dagane 3.-7. mars var det invitert til folkefest i reformasjonsbyen, og vi deltok på nokre av arrangementa. Det starta fredag kveld (3.3.) i domkyrkja med «Salmefest for alle».

I det trykte hovudprogrammet var dette eitt av totalt tretten arrangement denne dagen. Fleire av desse føregjekk samtidig. Kor mange som deltok på dei andre arrangementa, veit eg ikkje, men domkyrkja var full. Ein god del av desse var nok korsongarar frå ulike delar av bispedømet. Frå Vereide kyrkjekor

talde eg raskt opp fem. Vi song saman i godt over to timer, salmar av ymse slag, ikkje berre Luther-salmar, men det også, sjølvsagt. Blant anna song vi den kanskje best kjende: Vår Gud han er så fast ei borg, både til start og slutt. Innimellom all-song fekk vi høre mange kor, nokre også samansett for høvet, og solistar. Fleire instrumentalistar deltok i tillegg til domorganist Sigurd Melvær Øgaard. Vi fekk også høre eit interessant miniforedrag av Alv Tore Hommedal, middelalderarkeolog

Salmesykkel på Torgalmenningen laurdag formiddag. Domkantor Kjetil Almenning drog med seg både organist Solveig Sørheim og trøorgel, og fekk folket med seg på rungende salmesong før den offisielle opninga midt i storstova i Bergen. Foto: Magnus Skrede

ved Bergen Museum, om reformasjonen i Bergen (sjå eigen artikkel).

Det var om lag like mange enkelt-arrangement på laurdagen. Underteikna rakk så vidt fram til Torgalmenningen til det som var annonseret som SalmeStafett med Salmesykkel og kor. Det viste seg at koret var alle oss frammøtte, som var ganske mange. Domkantor Kjetil Almenning leia an på sykkel med eit harmonium (inkl. organist) plassert på ein tilhengar på slep. (Harmonium var eit populært instrument i

«gamle» dagar. Det hadde mange kallenamn, eitt av dei var salmesykkel.)

SalmeStafetten leia fram til den offisielle opninga, også på Torgalmenningen. Her var det taler av både ordførar og statsminister (den siste i form av samtale mellom statsminister og biskop), preses og kyrkjearådsleiar, ein katolsk sokneprest og ein representant for Den tyske evangeliske (lutherske) kyrkja (EKD). Det var også fleire musikalske innslag, det heile leia av biskop Halvor Nordhaug. Han kunne også avsløre

at datoene for jubileumsarrangementet gav seg nærmast av seg sjølv, fordi ein denne helga fekk besøk av Reformasjonsbussen fra Tyskland med ei europeisk vandreutstilling, «R2017», om Luther og reformasjonen. Bussen stod parkert på torget heile laurdagen, og utstillinga var gratis.

Festgudstenesta i domkyrkja søndag kl. 11 vart ei mektig oppleveling. Før kl. 11 var kyrkja stappfull, og sikker mellom femti og hundre måtte nøye seg med ståplass. Eg reknar med at det var pga. Lutherjubileet

Bergen domkor med musikarar framførte reformasjonskantate nr. 80 av Johann Sebastian Bach under festgudstenesta søndag formiddag. Her ser vi delar av koret og trompeter Per Håkon Oftedal mellom musikarane. Foto: Elna Marie Almenning

at det var gjort eit avvik frå den vanlege tekstrekkja. Tekstane var frå Sal 46, som er førelegget for Vår Gud han er så fast ei borg, deretter Rom 1,16-17 som handlar om tru: Den rettferdige skal leva ved tru (sola fide), og til sist preiketeksten, henta frå Joh 1,16-17 om nåden (sola gratia). Predikant var preses Helga Byfuglien.

Bach-kantate nr. 80 vart framført som ein del av gudstenesta, halvparten før og resten etter preika.

Dette er ei koralkantate, der den berande teksten er Luthers truleg mest sungne salme: Vår Gud han er så fast ei borg. Ingenting kunne høve betre på ein slik dag. Det blir ofte sagt: Utan Luther, - ingen Bach. Sikkert er det at Luther gav musikalske og åndelege impulsar til både

samtidige og etterfølgjande kyrkjemusikarar og komponistar, og der tronar Bach på toppen. Bach komponerte truleg denne kantata til reformasjonsjubileet i Leipzig i 1730. På den tid var kantate ein fast del av liturgien i heile det lutherske Tyskland. Alle Bachs kyrkjekantater er komponerte som slik bruksmusikk. Kantata vart framført av Bergen Domkor saman med eit høveleg stort orkester og flotte solistar, leia av domkantor Kjetil Almenning. Og sanneleg var der ein gloppar i orkesteret òg: Per Håkon Oftedal var på plass frå Østerrike for å spele barokktrompet. Kantata vart framført på tysk, så nær som siste sats, som er identisk med siste vers i salmen. Då song koret på norsk:

*Guds ord det skal de nok la stå,
og ingen takk de høster.*

*Gud selv vil mektig med oss gå,
hans gode Ånd oss trøster.*

*Og om vårt liv de tar
og røver alt vi har,*

la fare hen, la gå!

De kan ei mere få.

Guds rike vi beholder.

Til høgre ser vi utgangsprosesjonen frå festgudstenesta i Bergen domkyrkje, som vart sendt som radiogudsteneste i NRK to veker seinare. Foto: Jens Meyer

Reformasjonen og domkyrkja i Bergen

TEKST OG FOTO: ALF-TORE HOMMEDAL

Då reformasjonen kom til Norge, starta det i Bergen, eller med andre ord i Bjørgvin, vårt eige bispedøme. Såleis kan vi seie at vi vestlendingar tok i mot den nye læra først. I år feirar vi fordi det er 500 år sidan Luther starta sin protest. Men reformasjonen vart ikkje innført i Norge før 1537, så vi får nok eit nytt jubileum om 20 år. Korleis var tilhøva i Bergen då reformasjonen kom? Det snakka historikar Alf-Tore Hommedal om på salmekvelden fredag, og vi har fått lov å setje på trykk det han sa. red.

For Bergen og for Noreg representerer ikkje 1517, altså året som vi no jubilerer, dei store endringane i folks tanke og tru. Både byen vår og landet vårt må i 1517 kunne karakteriserast som gjennom katolsk, forma av 500 års fotfeste for kristendommen og Den romersk-katolske kyrkja i Noreg. Likevel varsla, som vi veit, Luther sine 95 tesar på kyrkjedøra i Wittenberg om nye tankar og nye kristne trusretningar også i landet vårt, for fullt sette ut i livet ved vår norske reformasjon i 1536-37. Vårt heimlege reformasjonsjubileum skal vi altså først markere om 20 år. Men i løpet av 1520-åra byrja reformatorane sine tankar å gjøre seg gjeldande, om kanskje ikkje i Noreg som heilheit så i alle fall i Bergen. Ti-års perioden mellom 1527 og 1537 skulle i så måte bli ei særleg turbulent og hendingsrik endringstid for bergensarane.

Til dømes var det i 1527 fire, fleire hundre år gamle kloster i Bergen. Ti år seinare var alle vekke, dels brende ned og dels konfiskerte av Kongen, altså staten. Dei siste åra før 1537 var faktisk berre eitt kloster att i Bergen: Fransiskanarklosteret, med klosterkyrkja som vi no er i. Det er dette klosteret og denne kyrkjebygningen si reformasjonshistorie vi no i nokre små glimt skal følgje.

Fransiskanarane er vel den katolske klosterordenen som i vår tid vekkjer størst sympati

også hjå lutheranarane. Ordensgrunnleggjaren Frans av Assisi sin grunntanke om eit liv i fattigdom og sjølvoppofrande nestekjærleik appellerer til alle som vil leve evangeliet. I vår tid kan det vere grunn til å minne om Frans, som levde på 1200-talet, sitt syn på muslimane: Frans besøkte sultanen i Egypt og tala også mot samtidas europeiske krosstog som hadde som mål å vinne tilbake Det heilage landet og Kristi grav, for – som Frans uttrykte det – Gud elskar muslimane høgare enn han elskar si eiga grav.

Fransiskanarane hadde – og har – som si hovudoppgåve å forkynne evangeliet gjennom sosialt arbeid, og på denne bakgrunnen har Sigrid Undset ein gong treffande karakterisert fransiskanarane som «mellomalderens Frelsesarmé». Men ein ting er ideal og målsetting, noko anna er levd liv. Vi må tru at fransiskanarane, som i mest 300 år heldt til i denne kyrkja, har gjort mykje godt i samsvar med ordenens ideal. At det også har vore noko å setje fingeren på her, som i andre delar av 1500-talets katolske kyrkje, det er det ingen grunn til å tvile på.

Frå Noreg kjenner vi ingen direkte klosterstorm ved reformasjonen, slik ein t.d. i Danmark har bevart inngående skildringar av korleis fransiskanarane vart fordrivne, beskrivingar som tener reformatorane til lita ære. Fleire stader fekk reformasjonens

predikantar hissa opp folkemengdene så dei trengde inn i klostera og med truslar og vald kasta brørne ut. Eller Kongens menn kunne bruke ein annan effektiv metode: å innkvartere soldatar i klostera, for så å ete brørne ut av huset og tyrannisere dei på alle vis. Tilsvarande hendingar kjenner vi altså ikkje frå Noreg, sjølv om vi veit at fransiskanarklostera både i Tønsberg og i Trondheim vart brende.

I Bergen får vi likevel eit glimt av at det langt frå kan ha vore rosenraude tilstandar her heller: Ei av Vestlandets dåverande sentrale kvinner, Magdalena Bagge på Hatteberg i Hardanger – altså det som seinare vart Baroniet i Rosendal – sende i 1532 ei innetrengande bøn til Kongens mann på Bergenhus, Eske Bille, om at han måtte hjelpe fransiskanarane, som då altså var einaste gjenverande klosterorden i Bergen, så dei kunne «leve uhindra av lutheranarane i slik gudeleg og god levnad som regelen deira tilseier, og ha preikestolen sin, fri for all slik baktaling som her er å høyre...». Heilt fredelege og mobbefrie tilstandar kan det såleis heller ikkje ha vore i Bergen.

Siste gongen vi høyrer om fransiskanarane i byen vår er i 1534, då den siste katolske erkebiskopen, Olav Engelbrektsson, hjelpte brørne med matvarer, altså i godt samsvar med ordenens ideologi om at brørne skulle leve av almisser og ikkje ha eigedom. Korleis

sjølve opplösinga av klosteret skjedde eitt av dei etterfølgjande åra, det veit vi ikkje, og heller ikkje om nokon av brørne reiste frå Bergen og Noreg då reformasjonen var eit faktum.

Klosteret må i alle fall seinast vere konfiskert i 1537, i og med at Kongen dette året forordna at fransiskanarkyrkja skulle takast i bruk som ny luthersk domkyrkje. Samtidig tok den første lutherske biskopen i Bergen, Geble Pederssøn, klosterbygningane i bruk som ny bispegard. Kyrkja som vi no er i, ser på dette tidspunktet ut til å ha vore nokså medtatt, og Herr Geble bygde henne om til ei funksjonell domkyrkje. Klosterbygningane ser det derimot ikkje ut til å vera gjort mykje med i den første tida, for den neste biskopen, Jens Pedersen Skjelderup, ynskte seg forgjeves ein annan embetsbustad enn «et stort, øde kloster». Dei siste restane av klosteret vart rivne i 1830-åra, i samband med oppføringa av bygningen vi i dag kjenner som Bergen Katedralskole.

Dermed er vi komne til denne kyrkjas nær 500 år lange funksjonsperiode som luthersk domkyrkje. I heile denne perioden har salmesongen vore ein sentral og karakteristisk del av det lutherske liturgiske livet her. Alt tidleg i 1520-åra byrja Martin Luther å skrive salmar på morsmålet – det var relativt nytt – og alt i 1528 kom den første salmeboka ut i dansk språkdrakt. Nokre tiår seinare, i 1569, vart Hans Thomissøns salmebok trykt og skulle bli den sentrale boka for norsk salmesong i over hundre år framover. I norsk samanheng kan vi i dag trygt seie at luthersk salmetradisjon også har vunne innpass i katolsk kyrkjeliv. Opnar du dagens norske katolske salmebok, så finn du ikkje berre Petter Dass, Thomas Kingo og Dorothe Engelbrechtsdatter mellom forfattarane, men også Martin Luther. Både lutheranarar og katolikkar i dagens Noreg kan såleis saman slå fast at «Vår Gud Han er så fast ei borg, Han er vår skjold og verje».

Før eg heilt slepper ordet, så vil eg be dykk om at de, når de går ut av kyrkja i kveld, i tårnfoten kastar eit blikk til høgre på den ekstra dørportalen som står der. Ei merkeleg plassering vil vi i dag seie, så lenge vestportalen – som de går ut gjennom – er der (sjå også grunnplanen av kyrkja). Portalplasseringane avslører domkyrkja som tidlegare fransiskanarkyrkje, der dei liturgiske prosesjonane gjekk ut den eine portalen og inn den andre. Slik sett er portalplasseringa ei lita helsing til dykk alle frå dei gamle fransiskanarane.

Men no først: God salmefest!

Vestre del av Bergen Domkirke, sett frå nordvest. Den nedre, ikkje pussa delen av tårnet vart bygd av fransiskanarane i andre halvdel av 1200-talet. Den kvitkalka tårndelen vart bygd etter reformasjonen.

Sedilia (sittegruppe) innfelt i søre korvegg (sjå grunnplanen). Dei tre seta var for presten som feira messa og for medhjelparane hans, diakonen og sub-diakonen. Sitjegruppa var difor lokalisert ved hovudaltaret i kyrkja. Aust for seta (til venstre på biletet) er ein piscina for å hella ut vatn nytta under messa, og aust for denne att står eit repositorium (skap) innfelt i veggan.

Stig frem, Guds folk

Salme til reformasjonsjubileet 1517-2017

TEKST: EYVIND SKEIE

Programkomiteen for Luther-jubileet bestilte ein salme frå Eyvind Skeie, og han dikta salmen som vi presenterer her. Les også Skeie sine kommentarar til kvart vers, det gjev interessant innsyn i korleis han har tenkt om temaet inn i vår eiga tid. Det er laga to melodiar til salmen, og vi tek med begge to. Salmen blei brukt for første gong på salmekveld fredag under Lutherfest-dagane, og der vart begge melodiane brukte. Det er lenge til neste utgåve av salmeboka kjem, så det gjeld om å ta salmen i bruk. Prestar og organistar er med dette utfordra til å finne gode høve til å gjere tekst og tonar til kyrkjegjengarane sin eigedom!

Tekst: Eyvind Skeie
Musikk: Eilert Tøsse

D Em7 D/F# A D Asus4 A D A7sus/E
Stig frem, Guds folk, på ti - dens torg, for - kynn at Gud er god, for

5 D/F# Em7/G D/F# A D Asus4 A D D/F#
en - nå gjel - der Je - su død, og kraf - ten i hans blod! Gi

9 G G/F# Em7 D C C/H Am7 C maj7/G
opp ditt mis - mot og din tvil, du le - ver un - der nå - dens smil i

13 D/F# A D G maj7 D/A Asus4 A D
Je - su Kris - ti navn, i Je - su Kris - ti navn.

Stig frem, Guds folk, på tidens torg,
forkynn at Gud er god,
for ennå gjelder Jesu død
og kraften i hans blod!
Gi opp ditt mismot og din tvil,
du lever under nådens smil
i Jesu Kristi navn.

Om noen spør: Hvor er din Gud?
Da gi dem dette svar:
Vi tror på ham som ble vår bror
og kalte Gud sin Far.
Vi ser Guds ansikt i Guds Sønn
og hilser ham med takk og bønn
i Jesu Kristi navn.

De fremste bilder vi kan se
av Gud i tiden her
er mennesker som Gud har skapt
og ennå holder kjær.
Vær sterk, vær glad, vær stolt, vær fri,
stå opp for menneskets verdi,
i Jesu Kristi navn.

Vi står som tiggere for Gud,
det gjør oss ett med dem
som leter etter paradis
og ikke finner hjem.
Men nåden har sin egen vei,
Guds hjertedør har åpnet seg
i Jesu Kristi navn.

Guds kirke, folk og presteskap
er hver og en som tror.
Vi deler samme dåp og kalk
og lever av Guds Ord.
Vi står frimodig for vår Gud
og jubler troens glede ut
i Jesu Kristi i navn.

Fra dypet roper vi til deg:
Hvor lenge blir det slik
at din, den gode skaperdrøm
går tapt med våre svik?
I nød og redsel, sorg og gru,
å, Herre, se oss, hør oss, du,
i Jesu Kristi navn.

Berør oss med din kjærlighet,
ta bort vår skyld og skam
og skap av oss et hellig folk,
vår Frelser og Guds Lam!
Den stengte port er revet ned,
hver motlös sjel kan finne fred
i Jesu Kristi navn

Tekst: Eyvind Skeie
Musikk: Per Inge Hove

D G Am⁷ G/H Am⁷ G G/H C E⁷/H A(sus4) A⁷ D D/F#

5 G Am^{7(add4)} G/H Em⁷ F⁷ Hm E^{7(sus4)} E⁷ A A/E

9 Am H H/D# H Em Em/D C Am⁷ D(sus4) D

12 Am⁷ D⁷ G G/H C G/H Am⁷ D⁷ G

nå - dens smil i Je - su Kris - ti navn.

Jeg ble spurtt om å skrive en salmetekst til reformasjonsjubileet i Bergen. Måtte da tenke gjennom en del sider ved denne hendelsen, og ikke minst hvordan jeg ville fortolke den i en spisset salmetekst i dag, ved å bygge en bro mellom det som var og det som er. Her er så en kommentert utgave av de sju versene som fremkom.

Kommentar vers 1:
I en tid hvor vi som kirke leter etter relevans og betydning på mange ulike måter er det viktig å søke inn til kjernen, ikke minst når vi skal minnes og fortolke reformasjonen. Bildet av den gode Gud forankres her i Jesu død og blod, som både handler om det Jesus gjorde for oss og til vår frlse, men også har en sakral-klang.

Kommentar vers 2:

Vi kan ikke lenger bare gjenta Luthers spørsmål etter en nådig Gud. Det spørsmålet lever ikke lenger i folkereligiositeten og heller ikke hos mange i kirken. I vår tid må vi gjenfinne det tapte gudsbildet i inkarnasjonen, i Jesu ansikt. Vi ser Guds ansikt i Guds Sønn.

Kommentar vers 3:

Vi trenger også å gjenreise forbindelsen mellom gudsbildet og menneskebildet eller menneskesynet i vår egen tid. Dette har også i seg en mektig etisk impuls, forsøkt formulert i den siste delen av dette verset.

Kommentar vers 4:

Dette verset går tilbake til et motiv hos Luther, hvor mennesket er beskrevet som en tigger for Gud.

Her brukes denne tanken også i et perspektiv av solidaritet. Enten vi tror eller ikke, er vi tiggere for Gud. Evangeliet er at nåden har sin egen vei.

Kommentar vers 5:

Synet på menigheten er sentral hos Luther. Han regner dåps-sakramentet som det egentlige ordinasjonssakramentet og legger vekt på det alminnelige prestedømmet. Denne myndiggjøringen er sentral, også for synet på guds-tjenesten, hvor Luther ikke lenger ser på prestene som gudstjenestens handlende subjekter, men den syngende menighet, Guds folk i verden.

Kommentar vers 6:

Bønnen fra dypt er her sett i sammenheng med Guds gode skaperdrømmer og menneskets

svik. Skaperdrømmene omfatter ikke bare naturen, men hele skaperverket og mennesket som en del av dette. Vi roper om å bli hørt og sett av det gudommelige blikket.

Kommentar vers 7:

Med bønnens ord løftes bildet frem av et hellig folk som er berørt av Kristi kjærlighet. Ordet om den stengte port bringer tanken hen på oppstandelsen, men også på paradisets port og skilleveggen mellom mennesker og Gud.

Salmen ble uroppført under reformasjonsjubileet i mars 2017

Tekst: Eyvind Skeie,

Melodien ved uroppføringer er ved Eilert Tøsse/©: Cantando Musikk-forlag

Prædiken ved påskegudstjeneste fra Luthertiden efter kilder fra Ribe Domkirke

Påskefesten er givet os mennesker både til trøst og glæde. Jesu opstandelse, hans død på korset og hans komme til jord tydeliggør, hvordan vi er børn af Adam og Eva, mærket af synd og død, men vi er samtidigt nu ved Jesu Kristi død og opstandelse at regne som Guds børn.

Hvor er det derfor vigtigt, at vi for det første kender historien om, hvad der skete påskemorgen, at vi for det andet forstår, hvorfor det skete, og at vi for det tredje hører og ser, hvilket håb, påskemorgen giver os.

Uden påske, uden Jesu død og opstandelse havde vi intet håb, og vores tro var intet værd. Som apostlen Paulus skrev det i sit brev til menigheden i Korinth: "Hvis Kristus ikke er opstået, så er jeres tro forgæves; så er I endnu stadig i jeres synder" (1. Kor 15,17).

Hvad skete der påskemorgen?

For det første, hvad var det da der skete påskedag?

Jesus blev langfredag pint og plaget, for så at blive henrettet og dø på korset.

Josef af Arimethea, en højt velanset mand i jødernes råd, bad Pilatus om, at få lov til at begrave Jesu døde legeme. Han fik den døde udleveret, og han lod foranstalte, at Jesus blev lagt i en grav. Gravens indgang blev lukket til med en stor sten.

Rygget løb imidlertid, at nogle af Jesu disciple måske ville stjæle Jesu legeme, så

romerne satte vagter foran graven. Men disse vagter kunne end ikke hindre det, som nu skete.

Tidlig søndag morgen kom tre kvinder til graven for at salve den døde, sådan som det var skik dengang. Men de fandt ikke et dødt legeme, derimod en dreng, en engel, i hvide klæder, som sagde til dem, at Jesus fra Nazareth er opstanden. Drengen sagde til dem, at de intet skulle frygte, men de skulle derimod gå hen til disciplene og fortælle dem det glædelige budskab, og byde dem at gå til Galilæa. De skulle gå derhen, hvor de tidligere havde vandret med Jesus, fulgt ham fra landsby til landsby, og hvor de havde hørt ham tale og vække til live. Dér i Galilæa skulle de møde Jesus igen.

Evangelisten Johannes fortæller så, hvordan den opstandne viste sig for Maria Magdalene allerede den samme dag. Hun genkendte ham ikke umiddelbart, troede han var kirkegårdsgartneren, men da Jesus sagde hendes navn, vidste hun straks, hvem han var.

Og den opstandne Jesus, fortæller evangelisten Lukas, viste sig også for de to disciple på vej til Emmaus. Den opstandne slog folge med dem, men de kunne ligesom Maria Magdalene heller ikke umiddelbart genkende ham. De genkendte ham først, da han om aftenen i Emmaus, inviterede ind, spiste sammen med dem og der brød brødet og gav dem det.

Jesus viste sig så siden for disciplene, først indendørs, hvor disciplen Thomas med al sin tvivl fik syn for sagn, fik lov til at mærke

efter, at Kristus var opstanden, og han viste sig siden netop i Galilæa. Evangelisten Johannes, fortæller herom: Jesus fyldte der ved Tiberias sø disciplenes garn med fisk, og han spiste sammen med dem og talte med dem.

Kvinderne ved graven, Maria Magdalene, Peter, Thomas og de andre disciple blev således alle trøstet og opbygget påskemorgen og i de dage, der fulgte i mødet med den opstandne. De blev trøstet og opbygget af Ordet og af mødet med den opstandne

Påskefesten er således givet os mennesker til trøst og glæde, og det er derfor også vigtigt at vide, hvad der skete, og her at høre, hvad evangelisterne Mathæus, Markus, Lukas og Johannes skriver.

Hvorfor lod Gud det ske?

Det næste spørgsmål er så, hvorfor lod Gud sin søn opstå fra døde?

Det gjorde han for at frelse os mennesker. Kristi opstandelse og Jesu død på korset er Gud, som viser sin store kærlighed og forlader os vores skyld.

Jesu død på korset er påskefestens ene af to store, stærke billeder. Jesu død på korset er en grusom henrettelse. Langfredag er præget af spot og hån, vold og lidelse, smerte og død, ensomhed og elendighed.

Korset, henrettelsen af Guds egen søn, viser menneskets ondskab frem, tydeliggør

al vores svaghed og synd. Korset viser, hvordan vi er børn af Adam og Eva, de to, som lod sig narre af slangens djævelske list. Korset understreger, hvordan døden fortsat har sit stærke greb i os, og Jesu død viser vores skyld.

Men samtidig er korset os til trøst. For Jesu død på korset er hans død for os. I hans død er vores synd overvundet.

Jesu opstandelse viser os så påskens andet stærke billede. Påskemorgen tegnet over alle tegn på: ingen død, liv, fred, håb, trøst og evighed. Alt det modsatte af det, som kendetegner Jesu død. Et billede til trøst, opbyggelse og glæde.

De to, langfredags døde Krist, og påskefestens møde med den opstandne, er således begge de stærkeste tegn på Guds barmhjertighed, hans styrke og herlighed, ja tegn på Guds vilje til, at vi aldrig fra ham skal skilles.⁽¹⁾

Hvad betyder det for os?

Det sidste og tredje spørgsmål, som skal besvares efter, at vi nu har hørt om, hvad der skete påskemorgen og hvorfor Gud lod det ske, er da, hvad det betyder for os, hvad det er for et håb, som denne påskefest bringer os?

Vi mennesker bliver ikke retfærdiggjort ved vores egne gerninger. Hvor rodfæstede, vi end er, og hvor fyldt vores liv end er af kundskab og rigdom, så gavner det os intet i forhold til Gud. Frelse og evigt liv, forladelse af vores skyld, kærlighed og nåde fordrer en anden og stærkere magt. Alle gode gaver, de kommer fra Gud.

Det er derfor vigtigt, at vi ikke blot ser på os selv og der søger redning og håb. Der skal derimod peges væk, væk fra os selv, hen mod et andet sted, ja, der skal peges på Kristus.

Profeterne og Johannes Døberen vidste det, idet de med deres profetier og ord pegede

på den korsfæstede Jesus. Profeten Esajas anede det, da han sagde, at der skal skyde en kvist på Isajs stub og Johannes Døberen vidste det, da han sagde, at efter ham skulle der komme en, hvis skorem, han end ikke var værdig at løsne.

Det sådan at pege på en anden end sig selv, er på en og samme gang det, som falder os allerlestet og allerlest svært i livet.

Så længe det handler om at udpege hvem, som er ond, og hvem, som har skyld, så peger vi gerne på andre, ser splinterne i deres øjne, mens vi fuldstændig er blinde for bjælken i vores eget øje.

Men at se bort fra os og forstå, at alt, hvad vi er, og alt, hvad vi er givet, er vi givet af Gud. Det er svært, ja nærmest umuligt for os, som først og sidst er optaget af os selv, og derfor søger trøst ved vores egne gerninger, evner og formåen.

På Jesu tid lå det som en em over farisærnes og de skriftkloges fællesskab og optræden. De var og hvis ikke de var det, så blev de det: selvfede, selvtilfredse, af glæde over hvad de vidste og over hvordan de selv mente, at de opfyldte loven. Som om de mente – hvad er en løgn – at de selv kunne løfte sig selv og selv kunne bære livet.

Hver tid sin plage, og selvom reformationen var og er et stærkt opgør med enhver form for gerningsretfærdighed og et stærkt fokus på vi menneskers dårskab, så er der til enhver tid brug for, at der bliver peget væk fra os selv og i stedet peget på den korsfæstede Jesus og peget på påskens fest bud, om at nu kan hver kristenmand sig fryde og springe høj af glæde. Ikke pga. noget, vi selv har gjort, men pga. af Guds store underværk.

For også i vores tid er menneskets selv-optagethed en plage, og vores selvopfattelse mangler perspektiv, både højde og dybe, bredde og længde. Det er en illusion, at du tror du kan magte dit liv selv og tror at din krop og din egen forstand er dit tempel. Du

kan ikke kun leve af det, som du som selv indeholder, kan og gør.

Luther referer i en prædiken munken Makarios, for at have sagt om det fælles-skab, han indgik i, at når de sammen talte om Gud, gik der en engel midt iblandt dem, men når de gik og surmulede og kun var optaget af deres eget, så han, at de var rædsomme svin. Sådan er det med os, at når vi kun taler om os selv, kun er optaget af os selv, så er vi som svin at regne. Og det kan nok så megen veltalenhed, nok så spændstige formuleringer og skøn retorik ikke ændre på. Vi er kun som svin at regne, når vi kun har øje for vores eget. Vi er da kun som støv og vil da også ud fra alt det, vi bringer af os selv, kun kunne blive til gødning.

Når vi er vendt mod Gud i tak for hans påskefest, så er det imidlertid sådan, at det er, som går der engle iblandt os. Der træder den unge mand frem, englen påskemorgen, og rækker os Ordet om Jesu opstandelse fra de døde. Her møder os da det ord, som gør os til del af det fællesskab, som er båret af en tro på Guds kraft, vilje og magt til at vække døde til live. Det er påskefest for os.

Det er den rette lære om vores påskefest, og hertil må vi da bede den Gode Helligånd om hjælp, at vi ikke som vagterne ved Jesu grav påskemorgen flygter eller sover den forbi.⁽²⁾

Dertil hjælpe os Gud ved din kære søn, Jesus Kristus, vores Herre, højlovet i al evighed

⁽¹⁾ jf. opr. første danske oversættelse af *Nu fryde sig hver kristen mand*, vers 7. jf. Malling III, 440.

⁽²⁾ For dem, der er som vagterne ved Jesu grav, som sover, eller som flygter, for dem, er Påskfesten måske at regne som en pseudofest. For de forstår ikke, hvordan man kan fejre noget, som kun kan troes. De tør ikke stå ved graven og høre evangeliets ord, Guds ord. Vagterne er dem, ja os, når vi ikke vil lægge øre til, hvorfor det skete påskemorgen, at Gud lod sin søn opstå fra de døde.

Vidars påskefavoritt

TEKST OG FOTO: ODDVAR ALMENNING

Vidar Bolstad er kokk på Nordfjord folkehøgskule. Han lærer deg her å lage ein tradisjonsrik middagsrett med kanskje ein ny vri: glutenfri saus, hasselback-potet og kokte grønsaker.

- Vi hadde alltid lammelår heime i påska. Mor steikte låret, og far skar det opp. Heime brukte vi vanleg bruna saus. Eg likar godt at sausen er tjukk og god, så han heng igjen på poteta. Men det klarar vi godt med denne

oppskrifta, og. Dessert blir pannacotta. Den kan du lage dagen før, så får du konsentrere deg om den varme middagen den dagen han skal serverast. Eitt lammelår er nok til 4-6 personar, etter kor stort det er. Er de 10 eller

12 til bords, bereknar du to lår og steiker dei samtidig i omnen.

- Her på jobben må du lage mat til 140 personar. Kan du servere lammelår då?

- Ja, elevane får lammelår kvart år. Men vi har gode omnar med stor kapasitet. Det må gjerne lagast 30 liter saus, så det er godt å ha stor kjel å koke i. Men no snakkar vi om slik eg gjer det heime. Eg har ikkje oppskrift med mengder på alt. Eg brukar så mykje som eg synest passar! Men no får eg prøve å tenke kor mykje det plar vere.

Heilsteikt lammelår

Det går an å beine ut før steiking, men eg steiker helst med beinet i, og det er det vi tar for oss her.

Gni salt og pepar inn i låret. Du kan gjerne bruke litt hakka rosmarin, og. Del ein kvitløk i fodd, lag små snitt inn i låret og stikk inn nokre fodd. Fire, fem fodd er nok.

Så kan låret gjerne ligge ein time eller to på kjøkenbenken før du går vidare.

Så brunar du låret i ei stor panne. Bland rapsolje og meierismør på panna, og snu låret i dette så det blir brunt, og du får ei god steikeskorpe.

Steikeomnen set du på 170-180 grader celsius. Det som er att i steikepanna, kokar eg ut

med litt væske, vatn eller raudvin og heller over steika i ei langpanne.

Eg brukar ikkje rist eller steikepose. Du må ha steiketermometer. Det er vanskeleg å seie kor lenge steika skal stå, men du steiker til du har ein kjernetemperatur på 62-65 grader, etter kor mykje steikt du vil at kjøtet skal vere.

Eg likar det best når fargen er rosa, ikkje for mykje steikt.

Så kjem noko svært viktig: Ta ut steika og la ho kvile i MINST 30 minutt. Då får saftene som har trekt seg innover mot beinet under steikinga, spreie seg utover i kjøtet, som blir saftig og godt. Samtidig vil kjernetemperaturen stige, så kjøtet blir ettersteikt til beinet.

Om du brukar meir enn 30 minutt på å steike potetene og lage sausen, gjer det ingen ting om ikkje steika er så varm når du serverer. Saus og poteter vil vere varme nok.

Hasselback-poteter

Bruk kokefaste poteter, til dømes Beate. Du kan beregne to poteter til kvar person. Dei kan brukast med eller utan skal, men eg likar best at dei er skrella.

Skjer tynne snitt i poteta slik teikninga viser. Det skal stå att ca. 1 cm i botnen. Legg potetene i langpanne eller eldfast form, pensle med rapsolje eller olivenolje. Dryss på maldonsalt og kvern på pepar. Nokre kvistar med grovhakka timian er godt.

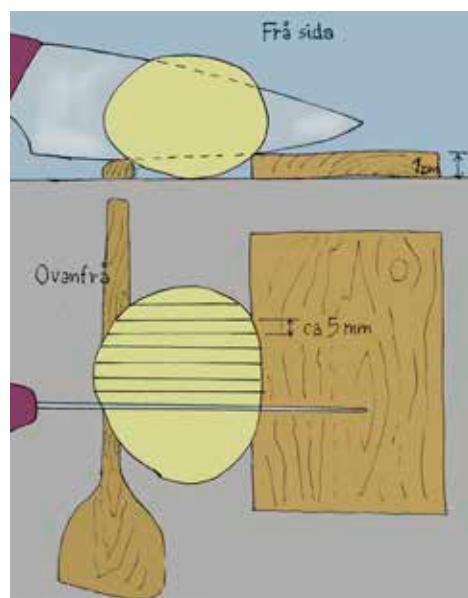
Legg ein klatt meierismør på kvar potet. Set omnen på 210 grader celsius og steik potetene til dei har ein gyllen farge. Kjenn om dei er ferdige. Det kan ta 40-45 minutt.

Når det er 10 minutt att, drysser du på litt riven ost på kvar potet. Server potetene på eit langfat, så dei ikkje ligg oppå kvarandre.

Glutenfri saus

1 stk. sjalottlök
1 stk. gulrot
Ei halv sellerirot
Rosmarin og timian
2dl raudvin eller noko anna syrleg
0,5 l lammekraft (til sals i butikk)
2 dl kremfloyte
maisennamjøl

Grovhakk sjalottløken, gulrota og sellerirota. Dette skal svissast i olje og smør. Ha oppi timian- og rosmarinkvisten. Hell i raudvinen eller det du har og kok inn til halve mengda. Ha så i lammekrafta og kraft fra langpanna etter lårsteikinga. La det småkoke i 20 minutt.

Sil fra grønt-kvosten, og jann sausen med maisennamjøl til han er passeleg tjukk. Ha så i kremføyten og juster fargen med sukkerkulør. Kok opp og smak til med salt og pepar.

Kokte grønsaker

Brokkoli og gulrot er fint på farge og godt på smak, og passar godt på fatet når du serverer kjøtet. Du kan godt koke begge delar i same vatnet. Skrell og del gulrota i skiver og legg i kokande vann. Etter 5-6 minutt legg du i brokkoli-bukettane og kokar i 4 minutt.

Dessert: Pannacotta

Denne oppskrifta passar til 7 personar.

0,5 l kremfloyte

100 g sukker

3-4 plater gelatin

1 vaniljestang

Kok opp fløyte og sukker. Del vaniljestanga og skrap ut frøa. Ha alt opp i kjelen.

Gelatinen skal først bløytast i kaldt vann. Ta ut gelatinen og smelt han i ein liten kjel på svak varme. Alt må vere smelta og glatt og fint utan klumper før du heller det over i den kokte fløyten. Ta ut vaniljestanga. Frøa blir att i kjelen. Så heller du innhaldet over i former eller glas som du serverer pannacottaen i.

Bruk gjerne vanlege stetteglas, det er fint. Server med bringebærsaus. Har du friske bær, kan du bruke det, men det trengst ikkje. Pannacotta smakar godt i seg sjølv!

Studentkoret Aks til Hyen

TEKST: MARTHE AA

Studentkoret Aks held konsert i Hye-kyrkja laurdag 29. april kl. 18.30. Koret som til vanleg held til i Trondheim skal på vestlandsturné 26. til 30. april og Hyen blir siste stoppestad før avslutningskonsert i Trondheim dagen etter. Dette er fyrste gong på mange år at koret er på tur, og vi gler oss veldig.

Aks er eit uavhengig kristent studentkor. Koret vart starta i 1980 og har gjennom snart 37 år vore eit samlingspunkt

for studentar frå alle studieretningar. Dei fleste i koret er norske, men dei siste åra har vi også blitt ganske internasjonale. I år har vi med oss songarar frå blant anna Tyskland, Nederland og Finland.

Koret held til i Strindheim kyrje i Trondheim, der vi kvar torsdag har øvingar som vert avslutta med felles kveldsmat. Vi deltek ofte på gudstenester og arrangement i Trondheim og nærområdet, blant anna i Nidarosdomen.

Marthe Aa frå Hyen har vore koret sin faste dirigent sidan 2013.

Koret syng musikk i alle stilars og sjangrar, men har eit hovudfokus på kyrkjemusikk. Publikum kan vente seg ein variert og stemningsfull konsert med alt ifrå klassisk musikk, salmar og viser til folketonar, negro spirituals og afrikanske rytmar.

Vel møtt!

Premiespørsmål for alle store og små

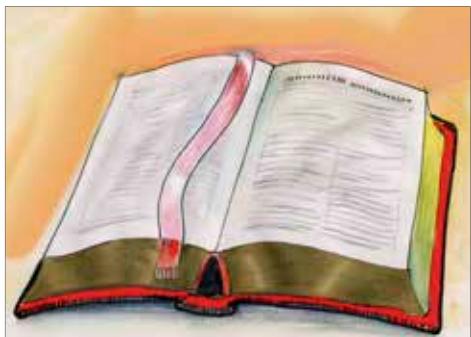
AV ODDVAR ALMENNING

I år premierer vi svar på spørsmål i staden for kryssordløysing. Mellom innsende rette svar trekker vi ut tre vinnarar som får gåvekort verdi kr 500,-, 300,- og 200,-. Du kan bruke alle hjelphemiddel og alle hjelparar du vil, men vi vil ha svar på papir til Oddvar Almenning, Vereide, 6823 Sandane eller som skjermembrev (mail) til oddvar@svale.no innan 1. mai.

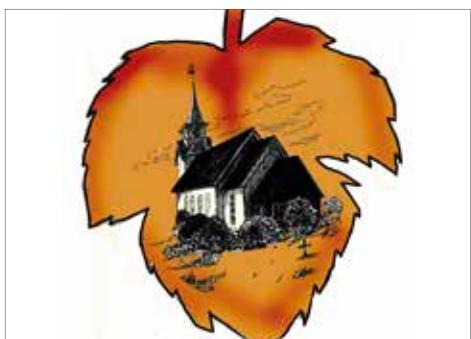
KYRKJENE

1. Når blei den gamle Gimmestadkyrkja bygd?
2. Kor mange katekismetavler heng det i Gloppen?
3. Kvar finst originalbildet som altertavla i Breim er ein kopi av?
4. Kor gammalt er det eldste kyrkjeorgelet i Gloppen, og kvar står det?
5. Kvar kjem kyrkjeklokka i Sandane kyrkje frå?
6. Kva slag motiv er det i det runde blyglasvindaugen i koret i Gimmestad kyrkje?
7. Når blei Hyen kyrkje bygd?
8. Kva for ei kyrkje soknar folket i Skjerdalen til?
9. Kven har måla originalen og kven har kopiert "Nedtakinga frå krossen" i Vereidskyrkja?
10. Kva for ei av kyrkjene i Gloppen er den største?

SALMAR

1. Kven har skrive teksten til "Påskemorgen slukker sorgen"?
2. Kor mange vers har salmen "Se nå hvor Jesu treder" i Norsk salmebok?
3. Kven skreiv melodien til "Deg være ære"?
4. Kor mange salmar er det for langfredag i Norsk salmebok?
5. I kva salme står denne strofa: "Så syng no høgt og sjøleglad"?
6. "Dine hender er fulle av blomster" er ein kjend påskesong. Kva land kjem han frå?
7. Kor mange påskesalmar av Luther finst det i Norsk salmebok?
8. Kor mange skjærtorsdagssalmar har Svein Ellingsen skrive?
9. Ein av påskesalmene har berre engelsk tekst. Kva nummer står den på?
10. Salme 184 står merkeleg nok mellom påskesalmene. Kva handlar den om?

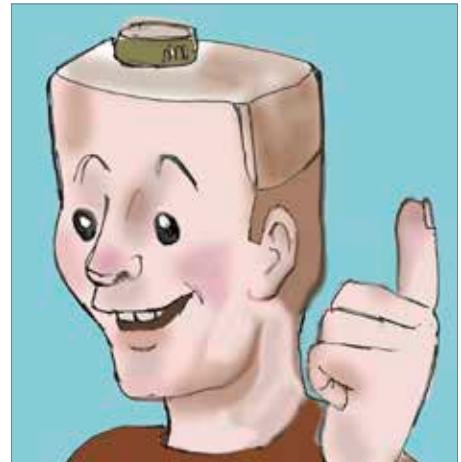

KYRKJEBLADET

1. Når (årstal) gjekk bladet over til A4-format og fire fargar?
2. Kor mange personar skreiv leiarartikkel i 2016?
3. Magne og Aase spelte for konfirmantjubilantane i oktober i fjor. Kva instrument brukte dei?
4. Kven var det som snekra den første fela si sjølv?
5. Kven er det som leverer klipp frå litteraturen til kvart einaste nummer?
6. Kor mange teikneseriesider om søndagsskule var det i 2016?
7. Kven var talar på Seljumannamessa i 2016?
8. Eritrearar feira gudsteneste i bedehuset. Kva slags kyrkjesamfunn høyrer dei til?
9. Kven blei døypt i Gimmestad 17. april?
10. Kven er kasserar i Kykjebladet?

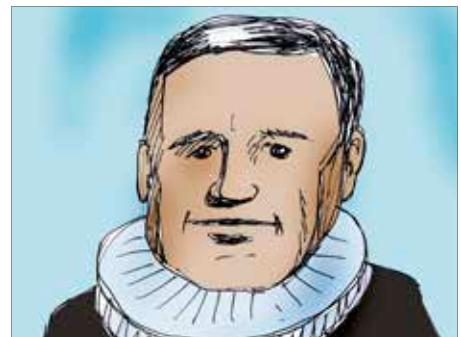
TENKETANK

1. I ein familie er det ein bestefar, ei bestemor, to fedrar, to mødrer, fire barn, tre barnebarn, ein bror, to søstrer, to søner, to døtre, ein svigerfar og ei svigermor. Legg du saman, får du 22 personar. Men kor mange er det eigentleg?
2. Tjue delt på ein halv pluss tre. Kva blir det?
3. Del 110 i to delar slik at den eine delen er 150 % av den andre.
4. Du kjøper noko som kostar kr 114,- og betaler med ein tusenlapp. Kva slags "utstilling" får du då?
5. Ei kvinne har to søner som er fødde i same timen, same dagen i det same året.
Men dei er ikkje tvillingar! Korleis kan det ha seg?
6. Ein vedsekk kostar kr 90,-. Veden kostar åtti kroner meir enn sekken. Kva kostar veden, og kva kostar sekken?
7. Ei pølse veg to kilo pluss ei halv pølse. Kva veg ei pølse?
8. Kva er halvparten av det doble av vekta di når du gangar den med to og trekker frå 50 %?
9. Eg er pensjonist. Byter du om tala på alderen min, ser du kor gammal sonen min er. I fjar var eg dobbelt så gammal som han. Kor gammal er eg?
10. Kva er neste tal i rekka: 21-20-18-15-11-?

KYRKJEFOLK

1. Kven er leiar i Gloppen sokneråd?
2. Kva heiter glopparen som var generalsekretær i Sjømannsmisjonen og blei kyrkjeverje i Bergen?
3. Kven er leiar i Gloppen kyrkjelege fellesråd?
4. Kva stilling hadde Oddlaug Vereide i kyrkja?
5. Kven var sokneprest i Gloppen før Johnny Bakke?
6. Kven var organist i Hyen i 1990?
7. Kven har måla bildet som heng på fremste veggen i sideskipet i sør i Breimskyrkja?
8. Kven var redaktør for jubileumsboka for Vereidskyrkja?
9. Kva heiter prosten i Nordfjord?
10. Kven er biskop i Bjørgvin?

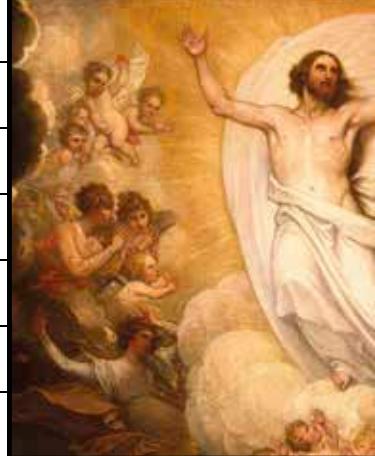
LUTHER

1. Kor mange tesar slo Luther opp på ei kyrkjedør i 1517?
2. Kor gammal var han då han slo opp tesane?
3. Luther blei dømd fredlaus og gjekk "under jorda". Kvar var han då?
4. Kva heitte "fru Luther"?
5. Kva betyr "katekisme"?
6. Korleis lyder forklaringa til det femte bodet?
7. Kva er dette ei forklaring på? "... ottast og elска Gud så vi lever eit reint ogosomeleg liv ..."
8. Kva tyder "sola gratia"?
9. Kva er Luthers svar på spørsmålet "Kva får vi i nattverden?"?
10. Kor gammal blei Martin Luther?

Påskekryssord

Bjarte Almenning		VITNEMÅL KURSTAD		NØYAKTIG TALORD		STREV JAMRE		STELE TY		NORRØN GUD		MOTEHUS TINN		STRAUM-LINJE-FORMA		MATRETT STÅK		RUTINEN KATEG. PÅ RAUDLISTA MERKNAD		PLANET
FOR-EININGAR STAD-FESTINGA																FOTBALL-SPELAR				MOT-BYDELEG
LEDD			ID EST FLINT-STYKKA		BERGHYLLER INSTRUMENTA						OMTRENT-LEG KLOKKE-SLETT		PÅLEGGET PINE							PØLSE
HAREN				ADV.			FLUGL ELV		LEIAR		EI NJÄTUN					KALIUM	PREP.	PRYD-PLANTE LUKT		
REIN VEKT MANNS-NAMN		I MØRE OG ROMSDAL								MYNT	SPRÅK SMERTE								50	→
I ORDEN INTER-JEKSION		SNIKKAR-ANE					FLOKE ER GABRIEL								FLATEMÅL	JESUS TALORD				
PUFFAR					ARVE-ANLEGG					UTVIKLING TANKEN									BLODTYPE TYNNE	
KILOMETER		UTMARK	DYR LAND						PLATE		URO		VÄGER	PRON.						
SAMEINING NEMNDE	FORKJØL-ING AVKOM				MEST HYGGE-LEGE															
					FYRSTIKK-MATERIALE															
VERDSDEL DEL PRON. TV-SERIE		ADV. TRÅD			ORD-HISTORIA				PREP.		KAPPAR	LUTETIUM		MASSE						
TRANS-PLANTASJON PART		ALLMENNT								TONN	ORGANISASJON	FISK								
STILLINGA MERKNAD NAMN		ETYLEN-OKSID KRØTERA																		
		FORFATTAR	1000	→				ARBEID		TIDL. FYLKE					INNSVING	↓	PREP.	→	↓	
		PAVE-NAMN SKAPANDE								ELLER ANNA	SVERIGES RADIO	VILL-STYRINGEN					EIGEN-SKAPAR GUNNAR SØNSTEBY	OKSYGEN	NEWTON	
		KOMM-ANDO-PLOSS				→										↓			DOKUMENT	
INSTRUMENT	→										REST		KALIUM	SELEN	BILDEL			OPPHAV	MARKA	
		TALORD			AM. FOLKE-MUSIKK	REIM	EIN THELLE	TOK TIL PÅ 800-TALET VØRDNAD												
BLI NOMEN BORT TIL	MODERNE	FLYGAR GUTE-OG JENTE-NAMN											SVARET KLOVN							
	DRIV-GODS	FAGET													SPORA JENTE-NAMN					
SINT		SKRÅNING TALORD			VOKALAR	PRØVE MEISTER-SKAP											LÆRE-SETNING-ANE PRON.			
IDÉ-RIKDOM	INNEHELD I OG X									NEWTON	OKSYGEN	KNUTE					GOLVET		MILJØ-TILTAK	

SVÆRT VERDI- FULLE DEP.	JENTE- NAMN	TIDLEGARE HØGSKULE GRANSKE	FARTEN	TAK	TRE	SERBISK BY	EKTEFELLE	FASE	OVER- TYDINGA	ALT I ORDEN	SLANK	MISKUNN IKKE LETT OPPGÅVE	PRESEN- TABEL ADV.
					PERIFERI								
			DIAG- NOSTISK VERKTØY	FRED		GJEV MEDLEM- SKAP PETAGRAM							
SILISIUM	MATRETT						HOLENE		GUTE- NAMN NYMFER				TAU
—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	SIDE GUL- FARGING	
	LAGLEG	ADV.	DRIV- KREFTENE	BLY	PROSESS	BONUS- BARN	NAMN DATA- VERKTØY		—				
SKRED	SNYLTAR- ANE MJØL- FANGAR	STATLEG KONSERN SIJSKET	STØYT INSTRU- MENT			SKREDET ORG.			—				
		NOREG	LAND	LEIAR TVERRTRÆ					ALTSÅ STEIKJE- FEITT				TONN
													PREP.
			TALORD GODT- GIERSLER	BÅT JENTE- NAMN		FRANCIUM TIDL. NORSK SELSKAP			SØLE				—
			STABEL BUTIKKEN KLOKKE	STOFF OMSTREIF- AREN		SPANSK BY			50	STRON- TIUM OPPMODE			PREP.
			LAND	MØTE- PPLASS		FRAMLEIS	ARIARY	JENTE- NAMN UNDERLEG					SAMSVAR
			SKRATT KOPIERT KARAKTER	SIGE	TREGA PREP.								ÅTFERD OG INNSIKT
LURINGEN	TIDL. STAT RASTE UT					ELV	—	FASE					BULDER
NATRIUM	ELVA		REIN		LY	SVENSK LANDSKAP							
VASKE	SVAR	UTTALTE	LEVER	SPOR LEGGJE EGG		SØKNAD		SVENSK TETTSTAD					MODERNE
						TIDL. STATS- MINISTER REISKAP							EREMITTEN
DET VIL SEIE	GUTE- NAMN			BY VIDARE					KONJ. OMRÅDE				OM
	BLODTYPE	FAG	BRIKKER KLAFFE								TIGGE	UTTALTE TRE	
SØLV KLAGE	INTERNASJ YSTEM	STAV SLIT			FEGNE GUTE- NAMN		RADIUS	ØY- KOMMUNE BAKVERK					
					TILBAKE	TØNNEM- MAKAREN							
				FUGL ORGAN- ISASJON		TONE	GRIP TALORD						
	VEDTEKE O4.11.50 (fork.)	REKNE- MEISTEREN							FLATEMÅL	TALORD SMERTE			

Jesus elskar alle born

BARNESIDER VED ODDVAR ALMENNING

Sjå på bildet og prøv å svare på spørsmåla før du kikar på svara nede til høgre. Den forteljinga som målaren tenkjer på står i Bibelen, i evangeliet etter Markus, kapittel 10 og vers 13-16. Dersom du les det, finn du kanskje nokre av svara der. Du kan også lese kommentarane mine nedanfor og sjå om det blir lettare å svare då.

SPØRSMÅL

1. Kva farge har Jesus på kleda?
2. Kven er dei som står til venstre i bildet, og kor mange er det i den gjengen?
3. Kor mange mødrer ser du?
4. Kor mange tvillingar kan det vere på bildet?
5. Viss der er trillingar og ikkje tvillingar, kor mange trillingar er der då?
6. Hadde damene slike klede på Jesu tid? Kvifor har dei slike klede?
7. Jesus ser blid ut på bildet. I Bibelen står det at han var sint. Kven var han sint på og kvifor?
8. Kva er det som skjer i kyrkja når denne forteljinga blir lesen?
9. Kva for ein populær programserie i fjernsynet skal liksom handle om den tida dette bildet blei laga?
10. Kva slags 500-årsjubileum er det i kyrkjene i år?

KOMMENTARAR

Dette måleriet er frå om lag 1540 av ein tysk målar som heitte Lucas Cranach ("Lukkas Kranakk"). Det handlar om forteljinga om Jesus og borna, som står i Markusevangeliet. Vi ser Jesus midt i bildet, med blå klede. Rundt han er det mange mødrer med mange små born (babyar). Til venstre står nokre av læresveinane. Den fremste av dei kan vere Peter, "sjefen" blant dei. Legg merke til hendene og ansiktsuttrykka! Cranach har måla alle mødrerne med slike klede som fine damer hadde då han sjølv levde. På den måten fortel han at det som skjedde på Jesu tid, er like sant og aktuelt i vår tid! Målaren arbeidde på same tid som Martin Luther, så det passar å ta med dette bildet i år, sidan vi feirar at det er fem hundre år sidan reformasjonen.

- 1) Biा(2) Seks lærestevne(3) Ti møder(4) Null eller fire. Der er 12 børn. Visse to møder har med etit barn ekstra, kan det være tvillingar. Då bli rett svær fire tvillingar. Men det kan og vere såklen som ikkje er like gamle(5) Tre eller null. Visse deli til "ekstra" børna er trillingar, der er ett sett med trillingar, altså er rett svar 3. (6) Nel Kunscharen ville kanskje forleie at Jesus elskar alle børn også i vår tid. (7) Han var sin pà lærestevne som ville vise bort dei som til han med børna. (8) Dåp 9) Anno 10) Luther-Jubileum, eller 500-årsjubileum for reformasjonen.

Påskeknask for små

Gåter

VED GUNN HOLE

1. Både ute og inne
Eg er både ute og inne, og finst i kvart einaste hus. Kva er eg?
2. Vert både laga og øydelagd av pust.
Eg er rund som ein ball, gjennomsiktig som glas, lett som ei fjør, vakker som ein regnboge, og blir til og øydelagd ved ein pust. Kva er eg?
3. Fleirspråkleg utan tunga
Eg kan høre utan øyrer, snakke utan tunga og svare på alle mulige språk. Kva er eg?
4. Både lite og stort
Dess meir du tar av meg, dess større blir eg. Dess meir du legg i meg, dess mindre blir eg. Stor eller liten, vekta er den same. Kva er eg?

5. Hårlaus
Eg har eit hovud, men vil aldri få hår. Kva er eg?
6. Gjennom byar og over åsar
Eg går gjennom byar og over åsar, men rører meg aldri. Kva er eg?
7. Frå våt til våtare
Eg blir våtare og våtare dess meir du tørkar. Kva er eg?
8. Musefelle.
Eg er musefelle på fire bokstavar.
Kva er eg?

Veg 7) Eit handkle 8) Ein katt
bølle 3) Eit ekko 4) Eit hol 5) Ein spikar 6) Ein
Svar på gåter: 1) Ei dør 2) Ei sjøpe-

Har du hørt om...

... elgen som datt i elva og vart rein? Etterpå datt han utfor eit stup, men då var det hjort.

... då nullen møtte eit 8-tal? - Å, du har altfor stramt belte på deg i dag! utbraut nullen.

Konkurranse for deg som er 10 år eller yngre!

På forskjellige sider i dette kyrkjebladet finst det fem glade små-englar, ganske godt göymde. Du må nok leite litt! Klarer du å finne alle fem? Då har du sjansen til å vinne ein premie! Svarfrist er 30. april. Skriv ned sidetala på eit ark. Så treng vi namnet ditt, adressa di og kor

gammal du er. Telefonnummeret til mor eller far kan vere lurt å ta med.

Send brevet til Gunn Hole
Nordåsen 52, 6823 Sandane

Visste du ...?

Det høgaste sjokoladepåskeeggget i verda blei laga i Italia i 2011. Med sine 7 200 kg og 10,39 meter var det tyngre enn ein elefant og høgare enn ein sjiraff.

Tradisjonen med påskeharen som kjem med egg og sjokolade, har vi frå Tyskland.

Å sende påskekort har aldri vore like populært som tradisjonen med julekort, verken her i Norge eller elles i verda. Det var mest brukt på 1930–1940-talet.

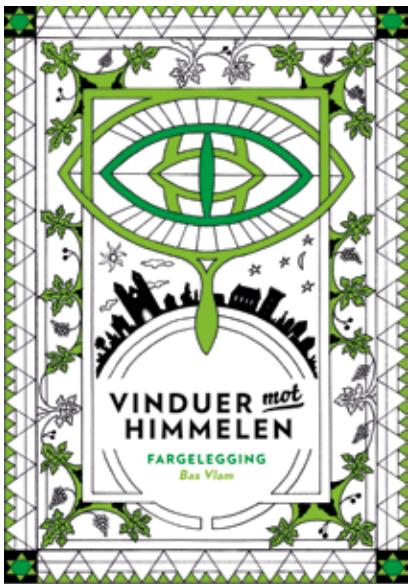
Tsar Aleksander III av Russland bestilte fantastiske påske-egg frå gullsmeden Fabergé

til kona si, tsarina Maria. Dette vart så godt motteke at tsarfamilien heldt fram med tradisjonen i over 30 år. Det kunne ta eit heilt år å lage eit Fabergé-egg. Nokre samlar på desse egg i vår tid òg. Det dyraste kosta 101 millionar kroner i 2007.

Tyskarane har ein tradisjon som heiter «påskebrann». I nokre delar av landet markerer dei at vinteren er slutt ved å samle inn alle juletrea og lage eit stort påskebål av dei.

Den største samlinga av påskeegg finst i Polen. I det spesielle påskeegg-museet er det over 1500 egg frå heile verda.

Bokomtaler av nye barnebiblar/aktivitetsbøker

TEKST: LARS-BJARTE OSLAND

«Vinduer mot himmelen»

IKO Forlag.

Fargeleggingsbok for større barn i alderen 9-99

Fargeleggingsbøker har verkeleg tatt av dei siste åra, så kvifor ikkje ta i bruk ei kristen bok? Kalligraf Bas Vlam har latt seg inspirere av mange ulike glasmaleri og teikna nye vindauge. Alle med røter i kyrkja sin eigen kunst. Nokre er runde, som rosevindauge, andre er firkanta og med rette strekar og nokre har motiv frå Bibelen. No manglar det berre farge!

«Kom og se i Bibelen»

IKO Forlag.

Peikebok i alder 1-4 år.

Dette er ei lita bok med bilete frå 18 forteljingar i Bibelen. Her er det lagt opp til å leite etter og finne igjen ting i biletene, og passar godt for vaksne og born i lag, og kan skape mykje fin aktivitet. Bileta er enkle, morosame og fine, med små biletene i margen som borna skal finne igjen i sjølve biletet. Det er berre eit bilet til kvar historie og lite tekst. Derfor fungerer kanskje boka best om den vaksne kjenner litt til historiene.

«Bli med og let i Bibelen»

IKO Forlag.

Aktivitetsbok for alderen 3-9.

Dette er ei bok som bygger på same ideen som «kom og se Bibelen», men boka er større og er mykje meir detaljert. Her skal ein leite etter ting i biletene, og det er eit bilet til kvar av dei 17 forteljingane.

Bileta er store, flotte og humoristiske med mange detaljar, så her kan ein leite ei god stund og oppdage mykje artig i biletene. Ei verkeleg fin aktivitetsbok for ungar. I denne boka er det og ein fordel å kjenne litt til bibelhistoriene, for det er lite tekst til kvart bilet.

Trusopplæringa informerer, utdeling av bøker

Itrusopplæringa deler vi ut mange bøker: 4-årsboka «Mi kyrkjebok» tidleg på hausten, 6-årsboka «Mi kyrkjebok» i påska, «Skatten i Liljedalen» for dei som er ni år under tårnagentsamling

i januar-februar, og Bibelen til dei som er 11 år under Lys Vaken første helga i advent. Det er så klart ikkje alle som kan møte i kyrkja når det er utdeling, men fortvil ikkje! De kan avtale å hente bok

på kyrkjekontoret. Så sit de og tenkjer at de gjerne skulle hatt ei bok som de gjekk glipp av, så ta kontakt med Lars-Bjarte eller Ingrid i kyrkja så ordnar vi det!

Bli med på småbarnstreff

Er det fleire som oss som synest det er litt leitt når 1-åringen som har storkosa seg på babysong må slutte der? Vel, vi bestemte oss for å gjøre noko med det, og inviterer til småbarnstreff!

De som har vore innom babysong veit kor kjekt det er, både for små og store. Småbarnstreff er kort fortalt oppfølgaren, retta mot born frå 1 til 4 år i lag med mamma og/eller veldig gjerne pappa! Kyrkjelydspedagog Ingrid er med, og vi andre vil vere forbilde på å «synge med den stemma vi har». Vi tenkjer eit slikt treff er verdifullt for kontakt mellom deg og barnet ditt; de lærer dei same songane og får ei felles positiv oppleving. I tillegg er det eit kjekt møtepunkt med andre

både for små og store. Og kyrkja set ei fin ramme rundt det heile, men om du ikkje er vand til å vere i kyrkja er det ingen grunn til ikkje å komme, her er det plass for alle! Vi gler oss!

Vennleg helsing Anne-Britt Søreide, Stine Bjørkeland, Elisabeth Aa Hovstad og Ingrid Bjørnereim

Praktisk informasjon

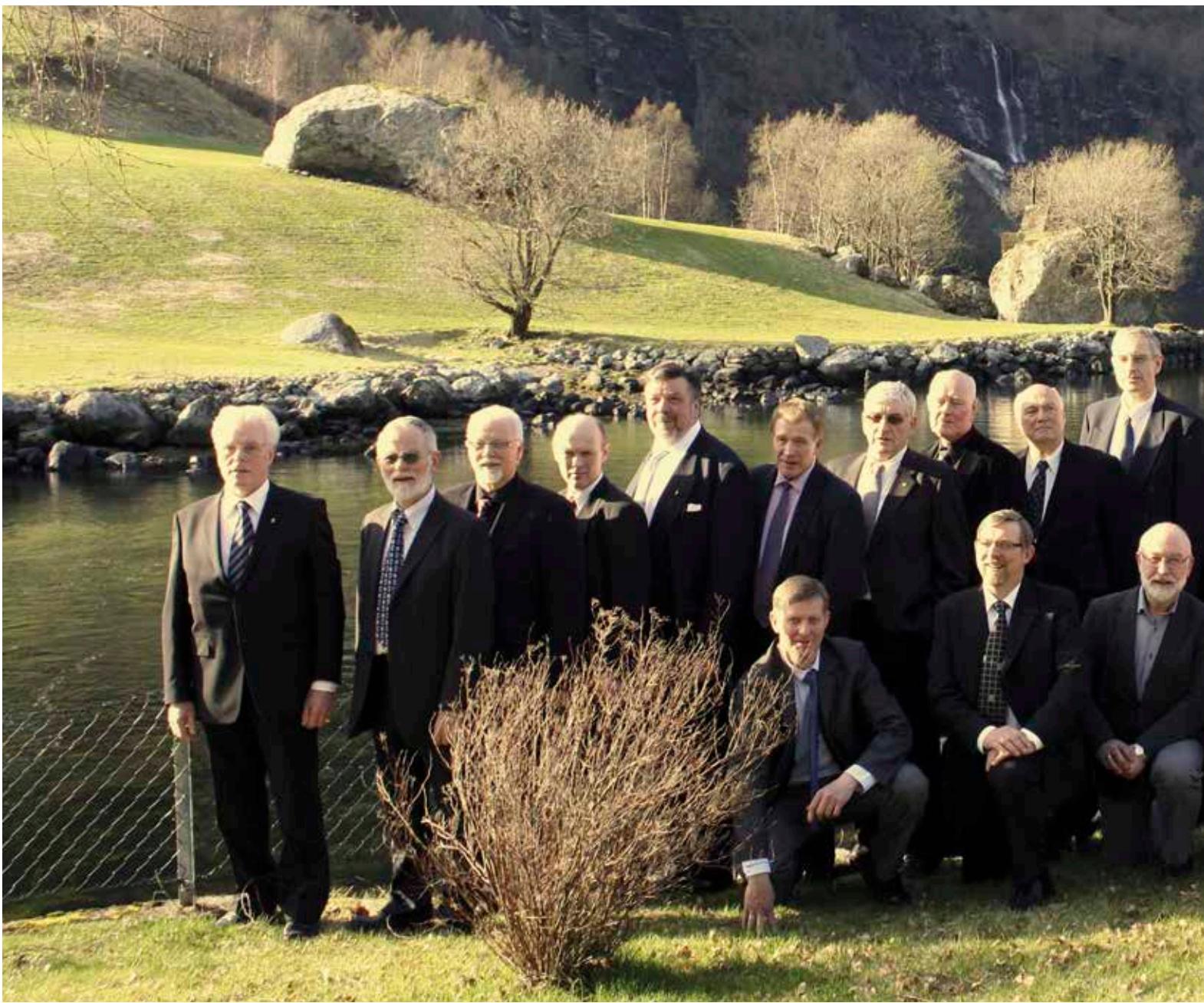
Småbarnstrella startar med ca. 30 minutt felles samlingsstund der vi dansar og syng, lyttar og leikar med rytme.

Så blir det tid til litt friare leik og prat før vi samlar oss rundt bordet til måltid. Gode besteforeldre sørger for at bordet

står dekka og klart med varm og kald drikke. Vi oppfordrar til å ta med matpakke, men om nokon ein gong har tid og overskot til å bidra med ein ekstra godbit til alle, seier vi ikkje nei takk til det ...

I Sandane kyrkje er det vakre lyse rom, solid trappegrind, mange barnestolar og godt stellebord. Det er og kort veg til flotte område for uteleik for storesøken som heller ynskjer det. Kort sagt: her ligg ting godt til rette for ein fin formiddag for heile familien.

Velkommen til Sandane kyrkje laurdag 8. april, 6. mai og 10. juni kl. 10.00-12.00!

Her har SKRIM stilt opp nedanfor Hyen kyrkje i nydeleg vårver langfredag 2011. Foto: SKRIM

«Påskekoret» frå Sunnmøre vitjar Nordfjord

TEKST: HARALD ASKE

Skjærtorsdag kan du høre Sunnmøre kristelege mannskor i Breim kyrkje og Gimmestad kyrkje.

”Mannskor er meir enn menn som syng. Mellom bassane kling malmen i fjellet som eit usynleg orkester, og høgt over 1. tenoren kviskrar vinden frå storhavet ein lovsong

til skaparen sin.” Slik skildra Erik Hillestad (Kirkelig kulturverksted) koret etter innspelinga av «Eit mannskorportrett» i Volda kyrkje i 1979.

Og vi anar kva som ligg i dette. Dei har dei lysaste tenorane og dei djupaste bassane. Slikt må det berre bli kor av. Koret voks

fram av det kristelege ungdomsarbeidet på Sunnmøre og av verksemda til Brandbåtane frå Sykkylven. Oppstarten var i 1932, og koret vart samansett av songarar frå heile Sunnmøre. Det er særleg i påska aktivitetene har vore stor – noko også repertoaret ber preg av. Somme har rett og slett kalla dei for «påskekoret».

Sunnmøre kristelege mannskor ser det som si hovudoppgåve å forkynne evangeliet i song, tale og vitnemål.

Særpreget kjem tydeleg fram i den aller første innspelinga koret gjorde: Himmelske Fader. Denne salmen med tekst av Elias Blix og melodi av Volda-komponisten Sivert H. Geitvik, vart spelt inn med Sunnmøre kristelege mannskor i 1955 i Volda kyrkje, med Johan Sæter som dirigent, Randulf Saunes som solist og Georg Notøy ved orgelet. Innspelinga vart gitt ut på det prestisjetunge selskapet His Master's Voice og hadde ei utruleg fartstid i Ønske-konserten. Den gjekk igjen nesten kvar mandag gjennom 1950- og 60-talet, og er i dag på det nærmeste rekna som legendarisk. Svært mange menneske har tydelege og gode minne om denne songen. (Om du ikkje har plata, kan du leite opp innspelinga på nettet.)

Dirigent Svein Eiksund frå Ulsteinvik vart i 2015 tildelt Kongens fortjenstmedalje for sitt omfattande og mangeårige arbeid for kor og musikk. Foto: NRK.

Dirigentar: Johan Sæter er nemnd, etter han kom Johan H. Grimstad (Hareid) som leia koret i 30 år. Johan H. Grimstad har også komponert mange av songane dette koret har på sitt repertoar. Frå 1992 til 2006 delte Leif Langdal (Ørsta) og Svein Eiksund (Ulsteinvik) på å dirigere. I 2006 tok Svein Eiksund over det musikalske ansvaret.

Kjende songar: Himmelske Fader (Geitvik), I himmelen (Grieg), Høgt frå den himmelske klåra (Grimstad), Jesus, din søte forening å smake (Nystedt), Du sviktet aldri, Herre Krist (Grimstad), Fastetid (Grimstad), Ak, mon min vei (folketone arr. av Grimstad) - for å nemne nokre av dei.

Påsketurnear: Sunnmøre Kristelege Mannskor sin tradisjonelle påsketurne går til bygder i Nordfjord i år. Kvar einaste påske i dei over 80 åra koret har vore i aktivitet, har det vore vanleg å legge ut på ein slik påsketurne. Koret har vitja kyrkjer og forsamlingshus over heile Sunnmøre; tidvis også resten av fylket, til liks med Nordfjord og Sunnfjord. Også Trøndelag har hatt vitjing av koret. I koret si første tid varte turneen heile påska, derav nemninga «Påskekoret». Dei seinare åra har turneen vore lagd til skjærtorsdag og langfredag.

I 2011 var koret også på påsketurne i Sogn og Fjordane, og det var svært så vellukka i følgje denne dokumentasjonen:

Sunnmøre Kr. Mannskor hadde ein svært vellukka påsketurne i Sogn og Fjordane dei siste påskedagane. - I enkelte kyrkjer opplevde vi reine foketilstrøyminga, opplyser formannen i koret, Helge Kjerstad. Både i Vereide kyrkje, Totland kyrkje, Hyen og Florø hadde mange møtt fram for å høre dette spesielle «påskekoret». Bra besøkt var også kyrkjene i Svelgen og på Frøya.

I år vil koret vitje Stårheim, Breim, Gimmestad, Nedstryn og Innvik. SKRIM, som er den korte nemninga av koret, held sjølvstendige konsertar/songmøte, men der det høver best, vert det å ta del i gudstenestene.

Skjærtorsdag tar koret del i gudstenesta i Stårheim kyrkje, og på ettermiddagen vert det songmøte/konsert i Breim kyrkje. Om kvelden er det gudsteneste i Gimmestad kyrkje, der altså koret deltar.

Svein Eiksund er koret sin dirigent. Han er velkjend gjennom ei rekje korprosjekt på Nordvestlandet. Der vert høve til å støtte kristent ungdomsarbeid ved å gi kollekt og kjøpe koret sin siste cd.

Song av barneforeiningane i Breim.

Fin og lærerik misjons-gudsteneste i Breim kyrkje

TEKST OG FOTO: VENKE KOLLBOTN

Breim har lange tradisjonar med misjonsarbeid. Tidlegare var det også fleire kvinneforeiningar i Breim. No har vi to barneforeiningar, «Den Vesle Hjelpar» på Høygarden og Byrkjelo barneforeining. «Den Vesle Hjelpar» har møta sine i det gamle skulehuset på Høygarden annankvar laurdagsettermiddag, og Byrkjelo barneforeining samlast annankvar måndagskveld på Breim skule.

Til saman deltek om lag 45 born i alderen 6–16 år på foreningsmøta gjennom heile vinterhalvåret. Vi har ein andakt eller les noko, syng litt

og ber litt. Begge foreiningane jobbar med å samle inn pengar til Det Norske Misjonsselskap sine hjelpe- og utviklingsprosjekt i utlandet med hovudfokus på at born hjelper born.

Kvar vinter lagar borna handarbeid som vert loddar ut på basarane om våren. Det er også blitt tradisjon at barneforeiningane besøker bufellesskapa på høvesvis Reed og Byrkjelo ein gong i året. Det er mange vaksne som er med som leiarar, og fleire både foreldre og besteforeldre følgjer borna sine og er med på foreningsmøta.

Søndag 12. mars hadde vi gudsteneste i Breim med misjon som tema. Breim sokneråd hadde særskilt invitert dei to barneforeiningane i Breim.

Prest i Det Norske Misjonsselskap Ingvald Frøyen heldt ei preike der han på ein enkel og veldig god måte fortalte både born og vaksne kva misjon kan vere. Preiketeksten var misjonsbodet som står i Matteus 28,16-20: Då steig Jesus fram og tala til dei: «Eg har fått all makt i himmelen og på jorda. Gå difor ut og gjer alle folkeslag til lærersveinar, med di de døyper dei til namnet åt Faderen og Sonen

Koret Frisk pris framforte ein god bodskap gjennom vakre melodiar.

«Kyrkja vår skal vere ei misjonerande kyrkje. Ei kyrkje utan misjon er som eit hus utan vindauge», er det blitt sagt.

og Den Heilage Ande, og lærer dei å halda alt det som eg har bode dykk. Og sjå, eg er med dykk alle dagar så lenge verda står.»

Desse versa frå Bibelen vert også lesne kvar gong nokon vert døypt i kyrkja vår. Det passa difor også veldig bra sidan det var eit barn som vart døypt i kyrkja denne søndagen.

Kva er eigentleg misjon? Mange tenkjer kanskje at misjon er blitt noko umoderne som ikkje lenger passar å drive med i vår tid.

Misjon handlar ikkje lenger berre om å sende misjonærar frå Norge og ut til andre land.

Misjon handlar like mykje om korleis å leve som kvardagskristne og formidle vår tru gjennom blant anna bibellesing, bøn, å gå til gudsteneste og å vise kristen nestekjærleik og omsorg i praksis. Misjon er møteplassar der tru og omsorg vert formidla.

Ikkje minst har vi som er vaksne, foreldre og besteforeldre eit ansvar for å lære ungane både om kristen tru, det å vise omsorg for kvarandre og om tradisjonar og kultur forbunde med kyrkja.

Barneforeiningane framførte to songar, «Kven har skapt alle blomane?» og «Eg faldar mine hender små i takk og bøn til deg». Nokre av borna las tekstar og bøner og nokre delte ut salmebøker.

Koret «Frisk pris» var også med på guds-tjenesta og bidrog med vakker song. Guds-tjenesta vart avslutta med kyrkjekaffi.

Misjonsprest Ingvald Frøyen; Misjon er møteplassar der tru og omsorg vert formidla.

Petter Dass skal stå opp att

TEKST: ODDVAR ALMENNING

Petter Dass levde for tre hundre år sidan. Framleis syng vi salmar han skreiv. Ein av dei har det same temaet som dette bladet: Kristi oppstode vitnar om at vi skal stå opp! Bli med gjennom ein enkel kommentar til denne glade salmen som står på nummer 191 i Norsk salmebok.

*Solen på himmelen lukket sitt øye
den dag da solen på korset gikk ned.
Da stod naturen i dobbelt døds møy,
dobbelt formørkelse var der da skjedd.*

Alle evangelia fortel at det blei mørkt i tre timer fra kl. 12 den dagen Jesus vart krossfest. Sola Kristus og sola på himmelen blei borte på same tid! Dobbelt død og dobbel formørking.

*Men på vår påskedag så man opprunnet
begge de soler som syntes forsvunnet!*

I solrenninga første påskedag stod Kristus opp av grava. Begge solene var etter synlege.

*Etter fornedrelse skal vi opphøyas,
solen skal skinne når regnet er endt,
heder og ære deg, Kristus, tilføyas,
for ved oppstandelsen ble det fullt kjent
at du Den Høyestes sønn monne være,
som over døden vant seier med ære.
Halleluja, halleluja!*

Kristus stod opp av grava. Han vann over

døden og viste med det at han var Guds son. Dette er no fullt kjent for alle. Også vi skal stå opp. På same måten som det alltid kjem sol etter regn, skal vi gå frå grav til liv.

*Tiden vil Herren ei lenge forhale,
tredje dag alt han av graven oppstår.
Hva er om tre dagers gravtid å tale,
hva kan de regnes mot evighets år?
Gladelig vil vi med Herren fornedres,
så vi med Herren for evig kan hedres.
Halleluja, halleluja!*

Kristus venta ikkje lenge med å stå opp, han drog ikkje ut tida. Tre dagar er ikkje noko å rekne på! Det er kort tid i forhold til æva. Om vi kan møte fornedringar i livet, gjer vi det med glede når vi veit at vi skal få ære og oppreising saman med Jesus i det evige livet.

*Aldri er kornet i jorden så lenge
at vi ei spirende oppvekst får se.
Blomster ved sommer skal lokkes av enge,
de som lå dekket av vinter og sne.
Så skal øg blomstre de visnede lemmer,
de som i støvet med tårer vi gjemmer.
Halleluja, halleluja!*

Her er samanlikninga allmenn kunnskap om det jordiske livet: Kornet ligg ikkje lenge i jorda før det spirer, og om sommaren blomstrar det på engene som var dekte med snø om vinteren. På same måten skal dei kroppane som vi sorgjande gravlegg, ein

gong blomstre att! Dei skal stå opp.

*Fisken skjøt Jonas av buken på stranden,
så skal øg jorden de døde te frem.
Er du, min Frelser, av graven oppstanden
skal jeg oppreises og følge deg hjem!
Hvor der er rot, skal der øg vokse grener,
frukter og salighet du oss forlener!
Halleluja, halleluja!*

Bibelforteljinga om Jonas var lett å hugse, og sikkert godt kjend. På same måten som Jonas var borte frå jordas overflate i tre dagar, stod Kristus opp den tredje dagen! Denne samanlikninga brukar Jesus sjølv. Salmeboka viser til Matt 12,39-40. Der seier Jesus i klártekst til læresveinane at han kjem til å vere borte i tre dagar.

Ein kan undrast på at ikkje læresveinane hugsa dette då det utenkelege skjedde. Det ser ikkje ut til at dei trøysta kvarandre eller minte kvarandre på at Jesus skulle stå opp då det gjekk i oppfylling alt han hadde fortalt om krossfesting og død! Men Petter Dass forklarar at på same måten som Jonas kom tilbake frå fiskemagen, skal jorda vise fram dei døde (men som oppstadne). Har du stått opp, slik du sa, Kristus, skal eg også stå opp att, slik du har lova! Når noko slår rot i jorda og veks, får det greiner og frukt. Slik skal vi etter at vi har stått opp, bere frukt i det evige livet. («Forlener» tyder gir.) Ja, dei som trur, har det beste i vente!

Petter Dass-statuen i Sandnessjøen, laga av Skule Waksvik (1988).

Fakta om Petter Dass

Petter Dass var teolog, prest og diktar frå Helgeland i Nordland. Han var fødd i 1646 eller kanskje 1647, vart send til Bergen på latinskule, fekk teologiutdanninga si i Danmark, vende tilbake til Helgeland og vart ordinert til prest i 1672. I 1683 blei han kapellan i Nesna, og sokneprest i Alstahaug i 1689, der han var til sin død i 1707.

Barokken, Bach og Händel sin epoke slutta ca. 1750. Petter Dass var i språk og former ein barokk diktar, med Luthers teologi som forankring for trua. Han skreiv for eit breitt

publikum og sette spor etter seg i alle miljø. Han var også ein dyktig forretningsmann og ein viktig mann for utvikling av nordnorsk identitet, samtidig som det han skreiv låg på eit høgt fagleg nivå både nasjonalt og internasjonalt. I vår salmebok har han 11 salmetekstar, der nr. 1 i boka, Herre Gud ditt dyre navn og ære, truleg er den mest kjende.

Av anna diktning er "Nordlands trompet" mest kjend, sjølv om det gjekk om lag 40 år før boka blei prenta og utgitt.

Melodien

TEKST: ANDERS RINDE

Som meloditilvising over salmen, i salmeboka, står det kort og godt: Ansbach 1664. Dette tyder ikkje, som nokon kanskje trur, at komponisten heiter Ansbach og at melodien er komponert i 1664. Ingen av delane er rett. Ansbach er ein by i Tyskland, og årstalet tyder at den første skriftlege kjende kjelda skriv seg frå dette året, og er frå Ansbach.

Den er trykt i songboka New-vermehrte Christliche Seelenharpf (Ny-utvida kristeleg sjeleharpe) som kom ut i Ansbach dette året. Melodien må i det minste vere så gammal, men kan godt vere eldre. I denne songboka er teksten sjølvsagt ein annan. Petter Dass var ukjend i Tyskland, og langt mindre omsett til tysk.

Det er Salme 150 i versifisert form, «Lobet den Herren aller Herren», som er brukt. I seinare tyske bøker, t.d. Freylingshausen si salmebok (Halle 1704), er teksten Salme 146 (versifisert): «Lobet den Herren, o meine Seele», og melodien er litt omforma. Via EKG (Evangelisches Kirchengesangbuch) 1950 kom så melodien inn i NoS 1985.

Men før det var han kjend som melodi til Børre Knudsens tekst «Farao nådde oss like ved stranden» i Sangverk for den norske kirke (1980 nr 185). Det doble halleluja som avsluttar kvart vers, er sett inn for at teksten skal passe til melodien. Slik sluttar også den opphavelege teksten (Salme 150), men med hemiolar, som i den norske versjonen er fjerna. Denne melodien var nok ukjend for Petter Dass. Derimot kjende han til ei gammal dansk vise, «Kommer I Cimbriske Helte», og denne sette han som meloditilvising.

På ei av sine samlarferder fann L.M. Lindeman ein tone frå Vestfold som var i bruk på denne teksten. Denne gav han ut i 1877. Men Lindeman var nokså avisande til folketonar i koralboka, så både i Landstad og i Landstad rev. er meloditilvisinga «Store profet med den himmelske lære».

Norsk salmebok 1985 hadde to tekstar til denne melodien, «Store profet» og «Jesus, gi seier, livsfyrste og kilde», men i vår nyaste salmebok (N13) er begge desse tekstane borte, og dermed også melodien. Til gjengjeld har den nye melodien til tekstar i N13, for Børre Knudsens før nemnde tekst er også med (nr. 184).

Denne kvartetten gav publikum ei rik oppleving på konsert med kaffi. Vi ser frå v. John Oddvar Kandal, Anders Rinde, Helene Myklemøy og Hege Alme.

Salmekaffi

med kaker og fløyte og allsong med trekkspel og fele

TEKST: ODDVAR ALMENNING
FOTO: GUNN HØLE

Det var ein konsert med litt av kvart søndag 19. mars kl. 16.00. Kyrkje-konsert med gammaldans, salmekveld med kaker og kaffi. Solosong og allsong. Gabriel Reed og Jakob Sande. Folkeviser for orgel og kyrkjemusikk på trekkspel og fele. Jesus din sôte forening å smake, og Fløyteslått.

Det var annonsert som konsert og allsongkveld med kaffi, og slik blei det gjennomført med stil. Hege Alme har ei god stemme og er behageleg å høyre på. Ho hadde valt ei interessant blanding av gammalt og nytt, og formidla alt med god innleiving. Helene Myklemøy spelar trekkspel og er ein dyktig

akkompagnator. Dessutan spelar ho gjerne solo, og gjer klår skilnad på dei ulike stilartene. Ho arbeider heime i Sogn som kyrkjemusikar, - på trekkspel. Det er og tydeleg at både ho og Anders Rinde har samarbeidd med John Oddvar Kandal før, så samarbeidet går lett og samspelet fungerer frå første tone.

Eit interessert og lyttande publikum fekk delta i allsong, og alle songane stod i boka.

Helene Myklemyr gav Hege Alme solid akkompagnement både på salmar og meir viseprega melodiar.

Anders Rinde, vår ”eigen” kyrkjemusikar, var medverkande på store delar av konserten, både som akkompagnatør til solistane og som solist på det vesle orgelet i kyrkja.

John Oddvar Kandal var likevel den som bar kvelden, ved kommentarane mellom innslaga, med god og grundig kjennskap til lokale musikktradisjonar, og med ei formidlingsglede som er så levande at ein blir dregen med og berre vil vite meir og høyre meir.

Han tok fram stoff frå den gamle breims-musikken og den nye breimsmusikken, og han fortalte om Jakob Sande og Anders

Hovden. Og han slo eit slag for salmeboka.

– Der er det mykje godt som bør løftast fram, sa han. Men aller mest er han ein følsam og god felespelar med djup innsikt i den musikken han formidlar.

Det var ei uvanleg plassering i kyrkjemet under konserten. Stolane var snudde slik at tilhøyrarane sat vendt mot orgelet. På den måten blei det tydeleg at det var konsert med publikum og ikkje messe med kyrkjelyd. Vi kunne likevel ha spart applausane til slutt, slik det blir gjort nokre stader. Men konsert med allsong er fine greier, og utvalet frå salmeboka var variert og godt. Publikum fylte nesten

alle stolane i kyrkjemet framfor galleriet, og arrangørane var positivt overraska over godt frammøte.

Siste innslag var kaffiservering, med eit rikt utval av noko å bite i. Dørene til peisestova blei opna, og der var det klart med bord, kaffi og kaker. John Oddvar inviterte til bords, og på spørsmål frå journalisten var svaret: - Det er ho som eg bur saman med som står for maten. Så takk og ære til Grete Saur! Gode medarbeidarar hadde ho på kjøkenet, og folk kosa seg, drakk kaffi og prata. Slike konsertar kan det godt bli fleire av.

Fastelavnssøndag i Sandane kyrkje med årsmøte i Gloppen sokn

TEKST OG FOTO VED GUNN HOLE

Det var den søndagen Vidar prest måtte melde avbod på grunn av ribbeinsbrot, og prost Rolf Schanke Eikum steppa inn. At prosten fyller si rolle, visste vi godt frå før, men denne gongen fekk han også syne andre talent. Vesleguten til kantor Mariél og mannen Martin Eikeset Koren vart boren til dåpen, og Lars Abraham viste at han kan skrike når det kjennest naturleg. Prosten fortalte då at dåpsbarna brukar å røe seg når

han får dei i armane, og det stemte heilt! Det vart dørgande stilt med det same han heldt opp den nydøypte guten, til smil og munterheit for kyrkjelyden. - Solid erfaring med eigne barn og barnebarn, meinte prosten.

Etter gudstenesta vart det invitert til kyrkje-kaffi med påfølgjande årsmøte for Gloppen sokn. Der blei dei frammøtte mellom anna utfordra til å delta i idemyldring om soknets

strategiplan. Referat frå årsmøtet med oppsummering av ideane som kom fram, vert samanfatta av Gloppen sokneråd og kan lesast i neste nummer.

Her og no vil vi ta med ein del av den orienteringa som redaktøren heldt om Kyrkjebladet, for vi trur at slik informasjon kan vere av interesse for fleire enn dei som deltok på årsmøtet.

Utan visjon, ferdigheiter, motivasjon, plan og ressursar

- Kan arbeid vårt bli:
- Tilfeldig
- Fragmentert
- Gjentakande

og arbeidet kan kanskje bli opplevd som et tilfeldig?

Ein strategiplan er eit hjelpemiddel, ikkje et i seg sjølv.

Før idemyldringa orienterte Ingunn Byrkjedal om tankar kring strategiplanen for Gloppen sokn.

Medarbeidarane

Stort sett var 2016 eit vanleg år for Kyrkjebladet. Redaksjonen var samansett slik: Begge prestane, Vidar Bjotveit og Tore Myklebust, Anders Rinde frå staben, Venke Kollbotn frå Breim sokn, Harald Aske og Gunn Hole, begge frå Gloppen sokn, Aslaug Heimsæter frå Hyen sokn og redaktør Oddvar Almenning.

Redaksjonen var stabil, men ved årsskiftet 2016/17 sluttar Aslaug Heimsæter etter lang og tru teneste, og ny representant for Hyen sokn vart Solveig Hope.

Kyrkjebladet har i tillegg mange medarbeidrarar som er meir eller mindre faste skribentar. Det er dei som skriv andakter, leiarartiklar, dei som held stafetten Min salme levande, leverer litteraturklipp, greier ut om historisk

eller teologisk utfordrande stoff og deler kunnskap om kunstverk.

Utforming og trykking

Bjørnar Aske i Innholdspartner på Sandane er ansvarleg for layouten. Bladet blir trykt hos Druka i Klaipeda i Litauen, ei ordning som har vore stabil i pris og kvalitet, og 100 % påliteleg i leveringstid sidan starten i 2012.

Utgjevingane

I 2016 var opplagstalet 2350 eksemplar, og det vart gjeve ut 7 nummer. Alle utgåvene av Kyrkjebladet i 2016 er avbildat på forrige side. Sidetalet varierte frå 36 til 64, og størst var julenummeret. Tema var følgjande: 1. Våre nye landsmenn. 2. Pasjon. 3. Ungdom. 4. Søndagsskule. 5. Ny start. 6. Ung musikk. 7. Jul.

Distribusjon

Bladet blir bore rundt til alle postkasser i Gloppen av faste frivillige medarbeidrarar. Harald Aske er distribusjonssjef. Han tek imot bladet, pakkar ut og tel opp riktig tal til kvar omberar, som igjen hentar sin kartong i Sandane kyrkje. Dette er eit viktig opplegg for at økonomien skal gå saman.

Økonomi

Økonomien er av typen "frå hand til munn", og alt av inntekter går med. Slik det ser ut, har vi også i 2016 så vidt greidd å halde oss på plussida. Kyrkjebladet har to inntektskjelder: Frivillige bladpengar og annonsar. Bladpengane er den største delen. Om lag 700 personar har betalt for bladet i 2016. Vi deler ut om lag 2300 blad. 150 av desse blir sende pr. post til personar utanom Gloppen, og dei fleste av mottakarane betaler så mykje at portoen er dekkja.

Annonsørane betaler kr 1000,- i året for ei "rute". Inntekta frå desse nærmar seg kr 40 000. På slutten av 2016 vart det teke ein ekstra runde for å skaffe fleire annonsørar, med resultat, ikkje minst i Breim. Det er ønskeleg å ha 1000 betalande.

Kyrkjebladfest

Dei siste åra har distributorane våre teke med seg Nordfjord folkehøgskule sin nytrykte brosjyre på julerunden. Som takk for hjelpa har skulen vore med på å arrangere ein kyrkjebladfest for redaksjon og distributørar.

Aslaug Heimset Larsen fikk påskjønning for mange år i redaksjonen. Ny representant for Hyen sokn er Solveig Hope.

Kyrkjebladsfesten som vart noko meir

TEKST OG FOTO: GUNN HOLE

Med entusiasme og samarbeid kan ein få til utrøleg mykje, og endå til halde det gåande i år etter år. Kyrkjeblad for Gloppen er eit døme på dette. Det er eit godt organisert teamarbeid basert på frivillig innsats fra mange personar. Mange av desse har nemnt at arbeidet blir opplevd som meiningsfullt, og at det er den sterkeste årsaka til engasjementet. Så er det svært viktig at kvar enkelt kjenner seg både verdsett og som ein del av fellesskapet. Den årlege kyrkjebladsfesten vert skipa til nettopp av den grunn, og det er Nordfjord folkehøgskule saman med redaksjonen for Kyrkjebladet

som står som arrangørar. Folk skal ikkje berre yte, men også nyte! Mange av Kyrkjebladet sine medarbeidarar og ein god del frå dei tre sokneråda møtte opp til festleg samvær på kveldstid på Nordfjord folkehøgskule den 17. mars. Vi vågar påstanden om at Ljosborgstova er eit av dei vakraste festlokala i Gloppen, og med all den velsmakande og vakkert tillaga maten som kjøkkenet hadde å by på, var rammene storarta.

Fest vart det, om enn på ein litt annan måte enn dei fleste hadde forventa. Undervegs utvikla det seg til å bli 70-årsselskap for redaktøren, noko

han sjølv verken hadde planlagt eller hadde regjen på. Vidar prest hadde nemleg teke på seg å leie festen, derfor kunne delar av programmet vere hemmeleg i planleggingsfasen. I første del av festen var det elevar og lærarar ved Gloppen kulturskule som kasta glans over kvelden med vakre musikalske framføringer. Rektor ved Friluftsskulen, Hildegunn Gjesdal Tennebø, takka for hjelpa med ombering av brosjyrar, og vi fekk deretter vere med på ein interessant fem-dagars skitur via bilde og forteljing. Emilie Bråthen, ein av elevane som går på linja Norske Eventyr, stod for dette. Så var det takkens ord,

Ikkje lett å velje når kaldtbordet byr på så mange gode matrettar. Frå venstre: Anders Hole, Kari Gåsemyr, Ingrid Aske og Sigrun Rinde.

*Redaktøren spretter fødselsdagskaka
frå redaksjonen.*

påskjønning og blomster til Aslaug Heimset Larsen som gjekk ut av redaksjonen ved siste årsskiftet, og velkommen til Solveig Hope som ny representant frå Hyen sokn.

Den siste delen av samværet i Ljosborgstova gjekk over til å bli feiring av redaktøren sin 70-årsdag. Det var fleire taler, song, gaver, blomster og to store, flotte marsipankaker. Han fekk mellom anna stor takk for dei gode spora han har sett etter seg frå dei 20 åra han arbeidde ved Nordfjord Folkehøgskule, av dei sju år som rektor. Ikkje minst blei den noverande innsatsen som redaktør påpeika og verdsett. Oddvar vart omtala som eit rikt utrusta menneske som brukar evnene sine i det gode si teneste. «Hurra for deg som fyller ditt år, ja deg vil vi gratulere!»

Vi som utgjer redaksjonsstaben vil også nytte høvet til å takke redaktøren vår for den store innsatsen du gjer for Kyrkjebladet, og for det kreative samarbeidet vi har. Du er verkeleg navet i redaksjonen!

Det galdt å finne den hemmelege skatten i kyrkja! Er dette skattkista? Det er Adrian Aasland, Elena Midtbø Sætre og Hedda Myklebust som har funne noko.

Tårnagentar på oppdrag

TEKST: INGRID GLOPPESTAD HJELLE
FOTO: LARS-BJARTE OSLAND

Med agentbevis rundt halsen var ein flott gjeng med tårnagentar klar for ein spennande og annleis dag i Breim kyrkje. Til saman fem oppdrag skulle løysast, og vi starta med oppdrag tårnagentsong. Ein lærevillig og engasjert gjeng følgde godt med og lærte både song og bevegelsar under god leiing av Ingrid.

Så kom oppdrag samarbeid og vi snakka litt om kva samarbeid betyr. Tårnagentane skulle samarbeide i grupper om å lage det høgaste tårnet av femti plastkoppar, på berre fem minutt! Det var fullt fokus og god innsats

av alle lag, for det er ei utfordring å jobbe saman om ei slik oppgåve. Det er fort gjort at det rasar når alle vil hjelpe til, så i dette oppdraget var også kommunikasjon viktig. Etter samarbeidsoppdraget var temaet symbol. Eit symbol er samansett av to delar. Ting, figurar eller handling som har ei tyding i tillegg til den vi ser. Eit symbol blir meiningsfullt først når vi kjenner til begge delane. Eit kors er t.d. eigentleg berre to pinnar som kryssar kvarandre, men ...? Mange agentar kjende til korset sin symbolikk. Så blei gruppene sendt ut på symboljakt med kamera og englevakter. (På tårnagent-

helg kallar vi foreldre som hjelper til for «englevakter». Vi hadde ikkje klart oss utan!) Symbol fann vi blant anna på messekaklar, bøker, stolar og utskjeringar. Vi tok på oss kle og gjekk ut. På sjølve kyrkjebygningen fann vi endå fleire symbol, men kanskje dei aller finaste fann vi på gravsteinar på kyrkjegarden.

Etter god innsats på dei første agentoppdraga var det tid for agentmåltid. Det vart laga til langbord i midtgangen i kyrkja, og saman hadde vi eit koseleg måltid med gjærbakst som hjelpsame foreldre tok med. Eit slikt

Femti plastbeger kan bli til eit høgt tårn når alle gjer sitt. Samarbeid betyr å ikkje rive ned for kvarandre.

Samlinga rundt lysgloben til slutt var ei roleg og fin oppleving.

måltid er ein fin arena for å bli betre kjende med både foreldre og barn. Vi syng både før og etter maten, ein god vane som fort kan bli gløymd i ein travel kvardag.

Så var vi klare for den delen av tårnagenthelga som for mange er høgdepunktet; ein tur opp i tårnet. Gruppene med tårnagentar starta på ulike postar rundt omkring i kyrkjerommet.

Anne Gil på tårnoppdrag. Anne lærte at kyrkjeklokkene er støypte av bronse

Det var ein post i våpenhuset med symbolpuslespel, ein post ved kyrkjeskipet og ein framme ved alterringen. Tårnagentane fekk høre og lære om ulike ting på kvar post, og alle som ville, fekk gå heilt til topps og sjå kyrkjeklokkene og ringe litt med den største. Dei fekk og vite at det er ulike måtar å ringe på, og at kiming, klemtning og ni slag betyr noko anna enn vanleg ringing. Sjølv turen opp og ned baud nok på sterke opplevingar på begge sider av skalaen! Det var både store smil og store øye som kom ned dei bratte trappene, og tårnagentane hadde mykje å fortelje om opplevinga dei hadde.

Etterpå var det skattekjakt! Var det nokon som kunne finne skatten i kyrkja? Til slutt fann vi eit gammalt skrin med posar av gullpapir og såkorn oppi. Nokon vart kanskje litt skuffa over at det var såkorn som var skatten ... Men det var det teksten for søndagen handla om, såmannen. Og overalt i kyrkja i Breim ser ein at denne teksten er sentral. Etterpå fekk alle kvar sine såkorn og sådde dei i eit krus og fekk dei med heim. Det var stas! Spennande å sjå om desse har vakse i heimane. Vi øvde også teksten inn som drama og framførte den på søndagen dagen etterpå.

Avslutningsvis samla vi oss rundt lysgloben der kvar tårnagent fekk tenne eit lys mens vi song Laudate. Ei roleg og fin avslutning på ein spennande dag med mange inntrykk.

Keltisk retreat på Holmely 29.juni - 2.juli

Med pilegrimsvandring på Selja og Seljumannamesse

Velkommen til keltisk retreat

Her i nordvest er våre røter keltiske. På dei britiske øyane slo den kristne trua tidleg rot i folkelivet. Keltisk kristendom hadde eit positivt forhold til skaparverket. Ein såg naturen og alt liv som eit spegelbilete av Skaparen. I vår tid gjev mange gamle keltiske bøner, legender og skrifter og songar inspirasjon til ei livsnær og gudsær kvar-dagstru.

Harald Forland er sokneprest i Erdal på Askøy ved Bergen, tidlegare prest i Gloppe, og har vore med i styret for Holmely.

Brit Lundby Hilde bur Innvik i Stryn, er frivillig ressursperson for Holmely og retreatleiar. Brit har delteke på keltisk retreat på Lindisfarne, i Nord-England, og vil knytte linjer til Sunniva-legenda.

«Pilegrimsrørla er styrka i Noreg dei siste åra, og det er viktig at tradisjonane rundt St. Sunniva vert utvikla vidare,» sa statsråden ved utdelinga av eit stipend Brit fekk for å gå i St. Sunniva sine fotspor på Selja.

Songstund med Sølv Helen Hopland som syng keltiske songar med oss, både eigne songar og leier fellessong frå norsk salmebok. Ho er kjent for ulike CD-ar og driv Ulvesund fyr ved Måløy.

Vi samlast torsdag ettermiddag 29. juni til kveldsmat kl. 18.30. Fredag ettermiddag

vert turen til Selja hovudprogram: Vi reiser med båt frå Selje sentrum til Bø. På øya vert det leia pilegrimsvandring fram til klosterruinane med stasjonar til bøn og ettertanke. Vi avsluttar i Sunnivahola med nattverd. Ta med godt fottøy og kle for allslags vær, dagstursek og gjerne termos til varm drikke.

Det tek ca. 25 minutt å gå på god sti frå båten, og vi skal klatre opp vel 70 trappetrinn i naturstein til terrassane. Søndag 2. juli deltek retreatgruppa på Seljumannamesse.

Dagsprogram

Frå dagsprogrammet på Holmely som det er frivillig å delta i:

- Tause måltid med musikk
- Faste tidebøner i kapellet, morgen-, middags- og kveldsbøn med tilbod om nattverd kvar dag
- Meditasjon over ein bibeltekst
- Keltisk tema
- Stille andakt i kapellet
- Kveldssamling med delestund

Kva er retreat?

På retreat er dagsrytmen lagt opp for å gje oss sjansen til å lytte «innover» og «oppover». Vi ønskjer å gje den einskilde høve til å bli betre kjent med seg sjølv og Gud. Vi har stille tid frå kveldsbøn over til neste dag med morgonbøn, frukost med musikk og Jesusmeditasjon.

Nokre avtalar for fellesskapet vil hjelpe oss til dette:
• vere på fornamm

- gje kvarandre fred
- fri frå media og mobiltelefon
- faste plassar ved matbordet og i kapellet
- høve til personleg samtale med leiarar
- tid til tur og/eller kvile

Prisar og påmelding

Opphold for 3 døgn: kr 2 700 for dobbelrom, kr. 2.900,- for enkeltrom m/oppreidd seng og full pensjon og pilegrimsvandring til Selja.

Betalast over giro: 3000 14 72204
Seljumannamesse (båt kr. 200,-) i tillegg.

Påmelding seinast ei veke før arrangementet startar til:

Holmely
6711 Bryggja
Tlf. 57 85 34 25
E-post: holmely@normisjon.no

Holmely ligg på Bryggja i Nordfjord og har gode buss/båtsamband frå/til Bergen og buss frå/til Oslo, Trondheim og Ålesund.

Velkomstbrev vert sendt ut etter påmelding med meir opplysningar. Interesserte kan også få informasjon hos Brit Lundby Hilde på mobil 911 09 933 eller bluhilde@eninvest.net

www.seljumannamesse.no

RAGNHILD HOPE BIRKELAND

Om å tolke forenklingar av røynda

For mange, både dei som ser på seg sjølv som religiøse og dei som kallar seg ikkje-truande, kan bibelhistoriene titt og ofte verke upresise og feilaktige ved fyrste augekast. Ein kan lure på korleis folk kan tru på mytar og fortal som tilsynelatande er so umåteleg langt frå dei vitskaplege erfaringane menneskeheita har tileigna seg i løpet av dei siste tusenåra. Men denne påstårte konflikta er ubproblematiske all den tid forteljinga si oppgåve er å presentere eit forenkla og lettare forståeleg bilet av røynda. Dette gjeld særleg når røynda er ufattelig. I teksten som følgjer, vil eg prøve å utdjupe dette poenget ved å sjå på eit par sentrale moment frå barne-lærdomen.

Det aller fyrste eg vil peike på er byrjinga då Gud skapte verda på seks dagar og kvilte på den sjuande. Dette er kanskje det tydelegaste eksempelet på ei forteljing som ikkje er sann – i alle fall ikkje bokstaveleg tala, trass i at der finst dei som hevdar det ikkje tok meir enn ein dag for mennesket å bli til. Det er eit naturvitenskapleg faktum at det tok fleire hundre millionar år frå det fyrste livet på jorda til mennesket vart til, og før det hadde den no 4,6 milliardar år gamle jordkloden vår vore ubebudd.

Forskarar har klart å datere både daudt berg og liv. For berre nokre hundreår sidan var ikkje dette kjent, og ein kan førestille seg kor viktig det då er med ei forteljing som på ein oversiktleg og lettfatteleg måte gjorde greie for ei røynd ein ikkje kjende til. Det vil ikkje seie at skapingsforteljinga vår er utdatert. Det er heller snakk om å tolke ho på ein ny måte.

I ein naturfagstid for nokre veker sidan tok vi føre oss korleis dinosaurane døydde ut. Då var det ganske naturleg at det òg kom spørsmål om kor dinosaurane kom frå i utgangspunktet. Eg forklarte elevane korleis artane hadde utvikla seg gjennom alle desse åra, noko som ikkje var vanskeleg å akseptere. Men framleis låg dette spørsmålet i lufta: Korleis vartlivet til? Og det er her den bibelske forteljinga kjem inn og forklarer noko som vitskaplege instrument enno ikkje kan gje oss svar på.

Den andre episoden frå Bibelen eg vil kommentere er den vi i desse tider feirar. Påska er ei av nøkkelhøgtidene i den kristne tradisjonen, ettersom vi då markerer Jesu siger over døden og vår frigjering frå arvesynda. Det er ikkje tvil om at ei oppstode som den vi høyrer om

– og seinare oppstiging til himmelen – strid mot alle naturlover. Men dersom ein går inn i teksten og brukar den medføgte evna vår til å lese metaforisk og til å tolke (som rett nok treng opplæring, øving og kritisk refleksjon), vil vi vere i stand til å finne fram til ei meinings og ei sanning som er overlegen reine fakta. Det denne forteljinga skal få oss til å forstå er ikkje at det ein gong var nokon som stod opp frå dei daude og seinare steig til himmels trass i at alle undersøkingar beviser at det er umogleg. Den sanninga ho syner oss er at vi, trass i våre uigjerninger, framleis kan ha ei framtid i det gode.

Å forstå fullt og heilt på detaljnivå korleis alt i universet har oppstått og fungerer er eit uoppnåeleg mål, men gjennom forteljingar kan vi i det minste få eit lite glimt av korleis ting heng saman. Ved vidare tolking av forteljingane vi får fortalt eller les om, blir forståinga vår endå djupare. Og sjølv om det framleis er ei kraftig forenkling av røynda, so sit vi att med ei innsikt og ei sanning som er verdifull for oss. Når alt kjem til alt, so er det ikkje so viktig kor vidt det hende nøyaktig slik eller slik. Det viktigaste er kva hendinga, og sanninga den representerer, har å seie for oss som menneske i verda.

Å telje i kyrkja

TEKST: ODDVAR ALMENNING

All med respekt for seg sjølv prøver å måle og telje, rapportere og vurdere, for å vite korleis det går med det ein driv på med. Kyrkja er nøyaktig med statistikk, og kvart år skal det leverast oppgåve over aktivitetene og deltakinga. Vi har sett litt på tal for sokna i

Gloppen for 2016, og samanlikna med tidlegare tal. Vi prøver oss også med nokre kommentarar og vurderingar. Tala er henta frå offentleg statistikk og må såleis vere pålitelege. Korleis vi les dei, og kva ord vi vel i kommentarane, står underskrivne for privat og er såleis å forstå som

uforpliktande ”synsing.” Det er også meint som ei innbyding til å tenke sjølv omkring temaet. For å få tal som kan samanliknast, har vi slått saman tala for Gimmestad og Vereide sokn for 2013 og 2015 (sjå tabell 1).

Tabell 1: Talet på gudstenester

	2013	2015	2016
Hyen sokn	26	22	22
Breim sokn	29	26	37
Gloppen sokn	61	91	74
Sum	116	139	133

Tabell 2: Talet på deltagarar

	2013	2015	2016
Hyen sokn	2329	1722	1546
Breim sokn	3121	2447	3945
Gloppen sokn	8794	8697	8688
Sum	14244	12866	14179

Tabell 3: Gjennomsnittleg deltaking per gudsteneste

	2013	2015	2016
Hyen sokn	89	74	70
Breim sokn	107	94	106
Gloppen sokn	144	96	117
Sum	123	93	107

Ut frå tala ovanfor er det freistande å kommentere følgjande: Det er om lag like mange gudstenester i året i kommunen som før. Talet på kyrkjegjengarar gjekk litt ned frå 2013 til 2015, men var siste året nesten oppe i det same som i 2013. Gjennomsnittleg for heile kommunen er det 107 deltararar på kvar gudsteneste i 2015. Det er ein auke sidan i fjer, men for tre år sidan var talet oppe i 123. Vi ser og av tala at Breim og Gloppen sokn følgjer ned og opp att på same måten som gjennomsnittet, medan Hyen har ein tydeleg nedgang. Men om ein er aldri så presis med oppteljing og utrekning, seier ikkje desse tala så mykje. Ein samanliknar berre med seg sjølv over korte tidsintervall.

Kva med Hyen kontra Breim kontra resten?

Det bur 439 menneske i Hyen og 1495 i Breim.

Resten av glopparane 3845 menneske er å finne i Gloppen sokn. For enkel hovudrekning avrundar vi til 400 hyarar, 1500 bremningar og 4 tusen glopparar. Då ser vi at i fjer greidde dei 400 hyarane å lage over 1500 kyrkjebesök, eller eit oppmøte på 70 menneske til kvar gudsteneste. Det er 3,7 gonger så mange bremningar. Då skulle dei ha 3,7 gonger så mange kyrkjegjengarar. Det ville bli over 5700, medan talet er 3900, med eit oppmøte per gudsteneste på litt over hundre. Og viss tala våre er i nærliken av rette, ligg kyrkjesøknaden endå därlegare an i sentrale strok rundt Gloppefjorden. 3900 innbyggjarar, ni gonger så mange som hyarane, står for eit totalt kyrkjebesök på oppunder ni tusen, som altså samanlikna med hyarane burde vore rundt 14 tusen. Om vi då går ut frå at alle døypete er forventa kyrkjegjengarar, og romsleg trekker

frå 10 % av sentralglopparane grunna anna kyrkjesamfunn eller utmeld frå kyrkja, ser vi at av 3600 personar er det ca. 100 som møter opp kvar gong det er gudsteneste.

Mykje eller lite?

Det kjem an på augo som ser, eller kva vi skal samanlikne oss med. Utan å greie ut tala for gjennomsnittet i Bjørgvin eller på landsplan, har vi inntrykk av at Gloppen ligg godt an i talet på kyrkjegjengarar, og vi ligg høgt i tal på døypete per tusen fødde. Så får vi som treng gudstenene for vår eigen del, få med oss fleire som kan ha godt av det same. Og alle som er dåpsforeldre eller fadrar blir med dette minne på at kyrkjegang kan vere til stor hjelpe i arbeidet med å gje trua vidare til dei døypete.

Tabell 4: Døypete og konfirmerte

	Døypete	Konfirmerte
Hyen sokn	3 (3)	7 (8)
Breim sokn	11 (12)	25 (12)
Gloppen sokn	46 (31)	37 (37)
Sum	60 (46)	69 (57)

Døypete og konfirmerte

Dåpsborn, foreldre og fadrar blir ført i kyrkjebøkene framleis, og sameleis alle som blir konfirmerte. I tabell 4 ser du korleis tala såg ut i 2016 (talet i parentes er frå 2013, for samanlikning). Hadde vi hatt fødselstala for handa, kunne vi slått fast kor stor prosent av dei som blir fødde som også blir døypete. Generelt kan vi seie at dei fleste som blir fødde i Gloppen, også blir døypete, og dei aller fleste blir også framleis

konfirmerte. Variasjon i tala år for år skuldast nok variasjon i fødselstala. Frå kyrkja si side må det arbeidast for at flere oppdagar kva ein kan hente av hjelpe, utrusting, tankar og tru ved å gå til kyrkje og å ta del i dei andre arrangementa som trusopplæringa tilbyr gjennom åra. Altfor mange er for lite klar over at dei døypete ikkje får opplæring i kristendomskunnskap, og slett ikkje skal leiest fram til eit medvite kristenliv gjennom skuleverket, slik det var før, men at dei

som foreldre og fadrar er ansvarlege for barnet si utvikling på dette området. Kyrkjelydspedagogar og andre tilsette i kyrkja, saman med ulike lag i dei kristne organisasjonane har gode tiltak å tilby, og oppslutninga kan bli større. Og ikkje minst er gudstenesta med salmar og fellesskap og forkynning og nattverd ei kraftkjelde for alle som trur og alle som kjenner at dei er på veg til eller lengtar etter eit rikare liv i trua.

Tabell 5: Nattverdgjester

Hyen sokn	105 : 4 = 26
Breim sokn	174 : 11 = 16
Gloppen sokn	893 : 18 = 49

Nattverd

Altfor mange held seg borte frå nattverden, som om nattverdbordet var eit premiebord for særskilt vellukka personar, eller perfekt prektige sjeler. Det er det motsette, ein stad med nåde og tilgjeving for synd og skam, ein kraftstasjon til oppreising og ny start for feilande menneske

med kluss i vekslinga. Slike kvalitetar kan ikkje teljast eller målast. Likevel tek vi med tala for nattverddeltaking (sjå tabell 5). Formelen er slik: A:B=C, det betyr: A: Nattverdgjester i løpet av året, B: Kor mange gudstenester med nattverd det har vore, og C: Gjennomsnittleg deltakartal ved nattverd på kvar gudsteneste.

Visjonen vår må vere at høge tal for døp og konfirmasjon med tida leier til eit meir naturleg forhold til nattverden enn det vi ser i dag, så nattverdtala avspeglar kor mange som trur og fører trua vidare til dei som veks opp.

«Christ and Mary at the Tomb» av Joseph Brickey.

Gråt ikke mer, Maria

Gråt ikke mer, Maria
Mesteren er ikke her.
Her hvor du står og gråter,
mørke og dødsskygge er.

Vend deg nå om, Maria,
glem all din sorg og nød,
snu deg og se en morgen
fylt av levende glød.

Ja, det er ham, Maria,
jordens og liljenes mann:
Graven er tom og åpen,
men her i gresset står Han.

Våger du juble, Maria,
selv om du står ved en grav?
Rop det så alle kan høre:
Jesus lever i dag!

Av Ylva Eggehorn,
gjendikt av Svein Ellingsen

Framhald av preikelista frå side 62.

17.mai Luk 1,50-53 «Frå slekt til slekt»	10.00	Hyen	Festgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	11.00	Breim	Festgudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Breimskoret deltek. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	12.00	Vereide	Festgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Kyrkjekoret og speidaren deltek. Takkoffer til Redd Barna.
	15.00	Gamle Gimmestad	Festgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Rygg songlag deltek. Takkoffer til Redd Barna. Tid kan bli endra.
20. mai	15.30	Vereide	Korkonsert i Vereide kyrkje i høve songarstemne.
21.mai 6.søndag i påsketida Luk 18,1.8 «Enka og domaren»	11:00	Gimmestad	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	11.00	Breim	Gudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Nattverd. Takkoffer til Frelsesarmeen.
	21.00	Vereide	Kvelsgudsteneste. Liturg Eivind Nilsen. Nattverd.
25.mai Kristi himmelfartsdag/ Helgetorsdag Mark 16,19-20 «Jesus blir teken opp til himmelen»	11.00	Kleivane	Friluftsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Kyrkjekaffi.
	11.00	Hyen	Gudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Nattverd.
28.mai 6.søndag i påsketida Joh 15,26-27 «Talsmannen og de skal vitne»	11.00	Vereide	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	12.00	Vereide	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	21.00	Vereide	Kvelsgudsteneste. Liturg Eivind Nilsen. Nattverd.
1. juni	16.15	Gloppen omsorgssenter	Nattverdgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit
4.juni Pinsedag Joh 20,19-23 «Ta imot Anden»	11.00	Vereide	Høgtidsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Nattverd. Kyrkjekoret deltek. Takkoffer til Normisjonen sentralt.
	11.00	Breim	Konfirmasjonsgudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Takkoffer til konfirmantarbeidet.
5.juni 2.Pinsedag Joh 20,19-23 «Ta imot Anden»	11.00	Gimmestad	Høgtidsgudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Nattverd. Gimmestad kantori deltek. Takkoffer til Normisjonen sentralt.
	11.00	Hyen	Høgtidsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Takkoffer til
11.juni Treeiningssøndag Matt 28,16-20 «Misjonsbodet»	11.00	Sandane	Gudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Innskriving av nye konfirmanter. Takkoffer til Nesholmen leirstad.
	15.00	Breim	Generasjonsgudsteneste: eldre særskilt invitert. Liturg Vidar Bjotveit. Kyrkjekaffi.

LILLIAN STØYVA

Eg er vorte oppfordra til å skrive Min salme i Kyrkjebladet. Først skal eg fortelje litt om meg sjølv. Eg er fødd i Myklebustdalen på eit lite brattlendt bruk. Foreldra mine vart seint gifte, og fekk berre meg. Så eg vart jordajente og har stort sett butt her heile livet. Eg vart gift med Asbjørn Støyva. Vi bygde oss nytt hus og fostra opp tre søner. Magnar har fått to døtrer, og dei er besta si store glede! Eg har alltid vore samfunnsinteressert og har hatt ymse verv oppigjennom.

Fager kveldsol smiler

Når eg skal skrive om ein salme, går tankane attende til skuletida. Eg vokser opp i den tida vi pugga salmevers, så dei sit heile livet. I Sandal skule var vi på det meste 12 elevar, frå 1. til 7. klasse. Vi hadde same læraren heile tida, annankvar dag. Dei andre dagane var han på Myklebust. Dagfinn var ein trygg og god lærar med stor respekt. Vi hadde kristendomskunnskap kvar dag, etter som eg hugsar med mykje pugging. Verst var kyrkjesoga, der var så mange årstal! Elles hugsar eg skrivetimane, skjønnnskrift. Då leita Dagfinn opp ei spennande bok han las frå. Dei timane vart for korte. Elles

var vi opptekne av leik og moro, skileik i Nilsbakkane, og viss det var is på vatnet, var vi der òg.

Det var ei trygg og god skuletid. Vi var interesserte i samfunnet, og mange av oss engasjerte seg i lag og organisjonar. Som sagt, vi pugga salmevers. Morgen og kveld song vi. Ein av songane eg hugsar, er Fager kveldsol smiler, ein fin kveldssong. Når vi er i kyrkja og tek avskil med ein av våre kjære, vert denne songen ofte brukt.

Eg har spurta Eli Dorthe Eikenæs Hansen om å skrive om sin salme i neste nummer.

*Fager kveldsol smiler over heimen ned,
jord og himmel kviler stilt i heilag fred.*

*Berre bekken brusar frå det bratte fjell,
høyrr kor sterkt det susar i den stille kveld.*

*Ingen kveld kan læra bekken fred og ro,
inga klokke bera honom kvilebod.*

*Så mitt hjarta stundar, bankande i barm,
til eg eingong blundar i Guds faderarm.*

Tekst: A.H.H. von Fallersleben 1837

Omsett av Peter Hognestad 1904

Norsk salmebok, nr. 817

- KONFIRMASJON
- BRYLLAUP
- GRAVFERD
- KVARDAG OG FEST

Velkommen innom!

Advokatane
LOTHE MARDAL & GJENGEDAL
M.N.A.

Tlf. 57 88 44 00/Faks 57 88 44 01

Adresse: Grandavegen 5, 6823 Sandane. Postboks 138, 6821 Sandane
www.gloppenadvokat.no

Saman for eit betre miljø

REMA 1000

SANDANE 8-22 (8-20)

HYEN RØR
TELEFON 97 03 92 28

Når service og kunnskap betyr noko
DATA INSTITUTTET
www.datainstituttet.no

FRYDENBØ
B I L S E N T E R

BRØDRENE AA

TRUCKNOR
SOGN OG FJORDANE

Taxi
BYRKJELO
TLF: 995 24 247

Bt BYGGtorget
BYGGEVAREN BYRKJELO AS
Tlf. 57 02 01 60 / Mob. 908 90 791
Gamlevegen 2 - 6826 BYRKJELO

Ryssdal kraft

Tannlege
Øyvind Seim

Tlf: 57 86 50 24

Christina og
Arne Jostein Gimrestad
Telefon 57 86 78 73
www.sandanegravfert.no
Vi hjelper deg også med:
- Gavstein
- Oppussing og tilbyring av narm

Leif Lote elektro

Firda elektro

Jordnær og livskraftig

Grandavegen 9, 6823 Sandane

57 88 38 00

post@gloppen.kommune.no

www.gloppen.kommune.no

NAKKESKADE

Postboks 194, 6821 Sandane Tlf: 57 86 64 22

Eikenæs;libris
BOKHANDEL - LEIKAR - KONTORREKVISITA

Eikenæs;libris

KOZMOS

kontorspar

Nordstrandsvegen 10,
6823 Sandane

Tlf. 57 86 44 10

eikenes@libris.no

www.libris.no/eikenes

Ope 10-18 (15)

Følg oss
på facebook

GLOPPEN SOKN

Leiar i soknerådet: Beate Kornberg tlf. 909
43 304 / beate.kornberg@me.com
Kyrkjeterar: Benny Aasen, tlf: 950 22 917 /
bv-aasen@online.no

BREIM SOKN

Leiar i soknerådet og kontorsekretær:
Venke Kollbotn, tlf. 977 77 383
Epost: venkekoll@hotmail.com
Kyrkjeterar: Audhild Bogstad, tlf. 970 24 913

HYEN SOKN

Leiar i soknerådet: Solveig Hope
Tlf: 905 38 304
epost: olajan.birkeland@ekontor.no
Kyrkjeterar: Ola Jan Birkeland
Tlf: 57 86 98 32/ 975 91 747

Sokneprest i Gloppe sokn

Vidar Bjotveit, tlf. 958 80 030
vidar.bjotveit@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Sandane kyrkje

Sokneprest i Breim og Hyen sokn
Tore Myklebust, tlf. 456 01 260
tore.myklebust@gloppen.kyrkja.no
Kontorstad: Prestebustaden i Breim.

Kyrkjeverje

Kurt Djupvik, kontor i Sandane kyrkje
Tlf kontor: 57 86 56 16. Mobil: 902 06 828.
post@gloppen.kyrkja.no

Kantor

Anders Rinde, mobil: 997 20 238
anders.rinde@gloppen.kyrkja.no
Vereide kyrkje, tlf. 57869306

Kyrkjelydspedagog

Lars Bjarte Osland, tlf 990 03 0077
lars-bjarte.osland@gloppen.kyrkja.no

Trusmedarbeidar:

Ingrid Bjørnereim, tlf. 988 03 053
ingrid.bjornereim@gloppen.kyrkja.no

Gravar/ kyrkjegardsarbeidar

Ivar Hjelle, tlf: 57 86 58 59 / 970 76 668

Vi møtest i kyrkja

9.april Palmesøndag Joh 12,12-24 «Inntoget og grekarane»	11.00	Sandane	Generasjonsgudsteneste med utdeling av bok til 6-åringane. Liturg Eivind Nilsen. Predikant Vidar Bjotveit. Sandane barnegospel deltek. Takkoffer til IKO - Kirkelig pedagogisk senter. Bålkos etter gudstenesta.
	11.00	Breim	Generasjonsgudsteneste med utdeling av bok til 6-åringane. Liturg Tore Myklebust. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	20.00	Vereide	Gallerikveld. Utstillarar: Magne Kristiansen, Solveig Thingnes Kandal, Lise Elvebakk og Asbjørn Eikenæs.
13.april Skjærtorsdag Matt 26,17-30 «Det siste måltidet»	13:00	Utvikfjellet	Sportsgudsteneste (med etterhald om snø/skirenn). Liturg Tore Myklebust.
	12.00	Aa-støylen	Sportsgudsteneste ved speidaren.
	11.00	Hestenesøyra	Gudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjeleg undervisning i KINA.
	17.00	Breim	Musikkandakt. Sunnmøre kristelege mannskor deltek. Kollekt til ungdomsarbeidet i Norges KFUK/KFUM.
	20.00	Gimmestad	Gudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Nattverd. Sunnmøre kristelege mannskor deltek. Takkoffer til ungdomsarbeidet i Norges KFUK/KFUM.
14.april Langfredag Luk 22,39-23,46 «Jesu lidning og død»	11.00	Breim	Gudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Nattverd.
	11.00	Hyen	Gudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Nattverd.
	20.00	Vereide	Gudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Gloppe kammerkor medverkar med Knut Nystedt sitt verk: «Jesu syv ord».
16.april Påskedag Luk 24,1-9 «Jesus står opp»	11.00	Vereide	Høgtidsgudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Kyrkjekoret deltek. Blomeprosesjon. Takkoffer til Menighetsfakultetet. Konfirmantane deltek. Påskeplask etter gudstenesta.
	11.00	Breim	Høgtidsgudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Nattverd. Blomeprosesjon. Takkoffer til NMS.
17.april 2.påskedag Luk 24,1-9 «Jesus står opp»	11.00	Gimmestad	Høgtidsgudsteneste. Vidar Bjotveit. Blomeprosesjon. Rygg songlag deltek. Takkoffer til Menighetsfakultetet.
	11.00	Hyen	Høgtidsgudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Blomeprosesjon. Takkoffer til speidaren i Hyen.
23.april 2.søndag i påsketida Joh 21,1-14 «Peters fiskefangst»	11.00	Vereide	Gudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Takkoffer til Haraldsplass samtalesenter.
	21.00	Vereide	Kveldsgudsteneste. Liturg Eivind Nilsen. Nattverd.
26.april	20.00	Sandane	Opa kyrkje. Musikk og kveldsbøn kl 20.30.
30.april 3.søndag i påsketida Joh 10,11-18 «Den gode gjetaren»	11.00	Breim	Samtalegudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
	19.00	Vereide	Samtalegudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet.
3. mai	20.00	Vereide	Konsert i Vereide kyrkje med vokalkvartetten Consonanz A4 fra Tyskland
7.mai 4.søndag i påsketida Joh 16,16-22 «Sorga skal bli til glede»	11.00	Vereide	Gudsteneste. Liturg Vidar Bjotveit. Gloppe kammerkor medverkar. Takkoffer til Fjordly ungdomssenter.
	21.00	Vereide	Kveldsgudsteneste. Liturg Eivind Nilsen. Nattverd.
14.mai 5.søndag i påsketida Joh 15,1-8 «Det sanne vintreet»	11.00	Sandane	Gudsteneste. Liturg Tore Myklebust. Takkoffer til Søndagsskulen sentralt.
	21.00	Vereide	Kveldsgudsteneste. Liturg Eivind Nilsen. Nattverd.
Preikelista held fram på side 56 (t.o.m. 11. juni)			

Vereide

12.02.2017

LUCAS HAUGE RAVNESTAD

VERONICA HAUGE
MAGNE RAVNESTAD
Marius Hauge
Leiv Ravnestad
Anne Kleiva
Randi Austrheim
Ruth Irene Angelshaug

Gimmestad

19.02.2017

MARIA SANDE LANGETEIG

MONICA LANGETEIG SANDE
PEDER LANGETEIG SANDE
Irene Lillian Svidal
Øyvind Årebrot
Jarle Magnus Sande
Kari Anne Sande
Amalie Langeteig Skeistrand

12.03.2017

INGRID LOE HOPE

BIRTE LOE HAUKE DAL
JENS ROBERT HOPE
Fredrik Hope
Tor Egil Gjelsvik
Monica Gjøringbø
Ingerd Høgseth Vetti
Anett Horstad
Vivian Dorte Myre Gjesdal

Breim

26.02.2017

ANDRINE ÅMOT-REED

ANITA ÅMOT
ODD-STIAN REED
Malin Åmot
John-André Støyva
Maylinn Reed
Jim-Arne Reed
Torbjørn Niiranen

VICTORIA ÅMOT-STØYVA

MALIN ÅMOT
JOHN ANDRÉ VOLLE STØYVA
Torbjørn Niiranen
Ingelin Niiranen
Anita Åmot
Nils Thommas Volle Støyva
Vegard Støyva

12.03.2017

AGNES NEDREBERG

BERGESEN
GRETE OLIN NEDREBERG
HALLVARD HØGENÆS
BERGESEN
Ingvill Nedreberg
Guri Høgenæs Bergesen
Svein Valland Laupsa

Sandane

26.02.2017

LARS ABRAHAM EIKESET

KOREN
MARIËL EIKESET KOREN
MARTIN EIKESET KOREN
Kristine Book
Nicolay Eikeset Mundal
Stein Ingar Brenne

Hyen

05.03.2017

REIN EVEN HALLEM LIENE

IDA ELIN HALLEM
MAGNUS LIENE
Silje Anita Hallem
Stian Holm Johannessen
Ingrid Linea Hallem
Atle Audun Endresen

Vigde

Vereide

24.02.2017

Jarle Gloppestad og Helene Horne Sundal

Gravlagde

Sandane

Hjørdis Horrig

12.01.2017 28.02.2017 07.03.2017

Vereide

Rune Hjelle

Ingeborg Lothe

14.05.1965 13.02.2017 17.02.2017

16.04.1925 09.03.2017 17.03.2017

Kyrkjeblad for Gloppen

www.gloppen.kyrkja.no

Utgjeve av sokneråda i Breim, Gloppen og Hyen. Kjem ut minst 7 gongar i året på Sandane. Betaling etter ønske.
Bankkonto: 3705 04 71307

Redaktør:

Oddvar Almenning
Tlf. 400 04 377
E-post: oddvar@svale.no

Grafisk design:

Innholdspartner AS
v/Bjørnar Aske
Tlf. 901 37 252
E-post: bjornar.aske@innholdspartner.no

Trykk:

Druka, Klaipeda

Kasserar:

Venke Kollbotn, Breim sokn
Tlf. 97 77 73 83
E-post: venkekoll@hotmail.com

Distribusjonsansvarleg:

Harald Aske
Tlf. 57 86 57 30 / 970 24 915

Redaksjonsnemnd:

Tore Myklebust
Tlf. 456 01 260
E-post: tore.myklebust@gloppen.kyrkja.no

Vidar Bjotveit
Tlf. 958 80 030
E-post: vidar.bjotveit@gloppen.kyrkja.no

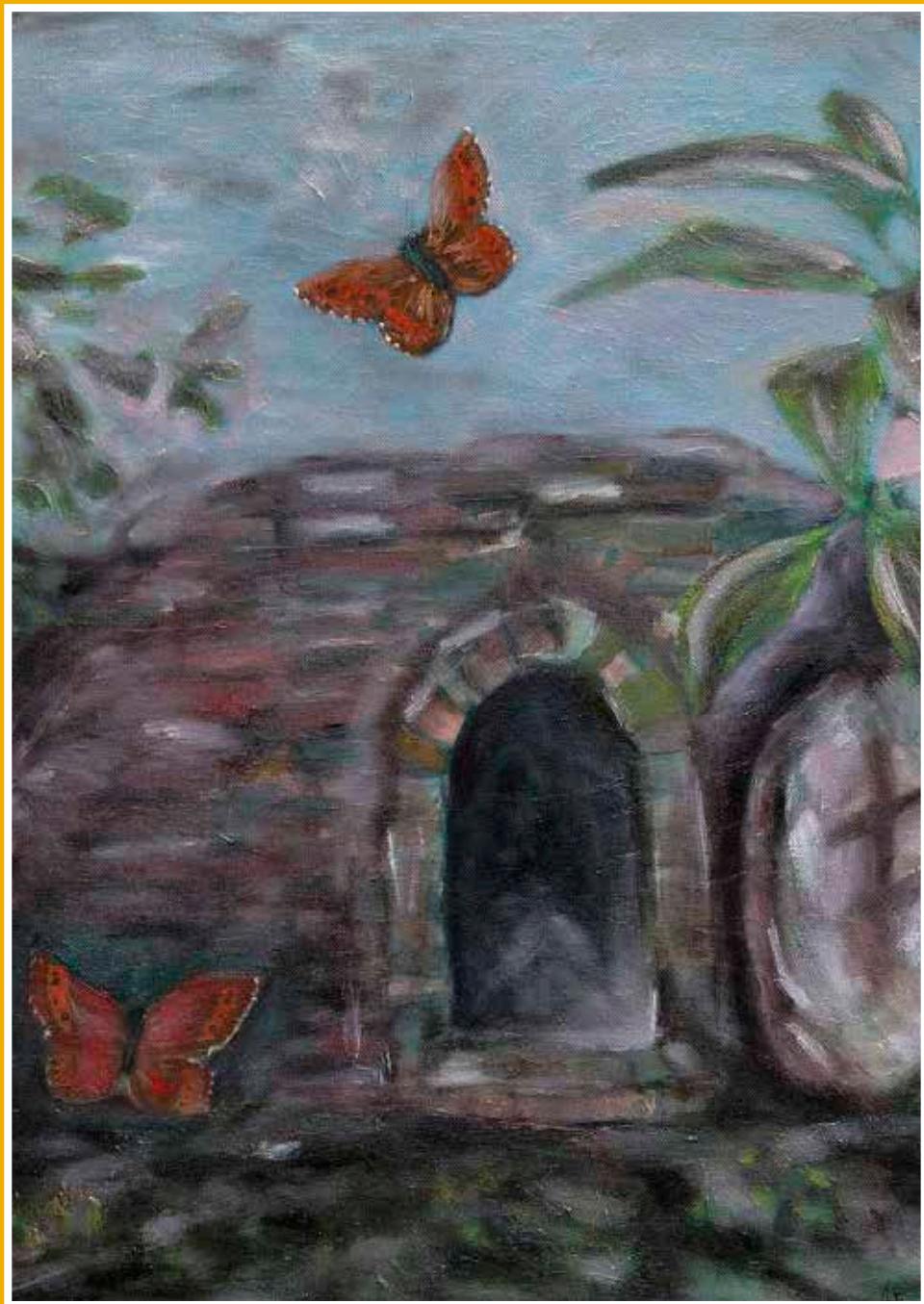
Anders Rinde, administrasjonen
Tlf. 57 86 93 06 / 997 20 238
E-post: anders.rinde@gloppen.kyrkja.no

Harald Aske, Gloppen sokn
Tlf. 57 86 57 30 / 970 24 915
E-post: harald.aske@enivest.net

Solveig Hope, Hyen sokn
Tlf. 905 38 304
E-post: olajan.birkeland@ekontor.no

Gunn Hole, Gloppen sokn
Tlf. 454 23 728
E-post: gunn.sol@gmail.com

Rønnaug Ryssdal, korrekturlesar
Tlf. 950 72 392
E-post: ryssd@online.no

Asbjørn Eikenæs: «Sommerfuglar». Oljemåleri, 50x60 cm. Sjå flere maleri side 10-11.